

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in premike.
Iznajal: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin., za uradne razglase 120 K, za poslane in reklame 2 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilimo. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačano	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vodno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 94.

Sopilo sprejema se podpisane in nedelne tiskovne. — Receptiv na vrata. —

Posamezna številka velja 60 vinarjev. Poština pavlatirana.

Poslanec dr. Dinko Puč:

Naš zunanji in notranji položaj.

Pridem do onih 20%, ki so se omenili v medklicah. Tudi o tem hočem govoriti. Gosp. ministrski predsednik je ljuto napadel gosp. Veljkovića, da smo prevarili narod za eno in četrto milijardo kron. Gospod Veljković je pojasnil, kako je bila ta stvar. Prejšnja vlada je vse pripravila, da se vrne narodu v novih novčanicah onih 20%, vi ste pa sklenili, to razvidimo iz vašega poročila o budgetskih dvanajstih, da se to ne vrne, ampak se izpremeni v posojilo proti 1% obresti. Mogoče, da je to iz finansijskih razlogov potrebno, a sramota je za stranko, ki očita drugi, da je ona varalica, ko ona sama prestopa na pot varanja. (Medklici.) Mi ne moremo drugače razumeti tega, kajti mi mislimo, da mora biti vendar nasproti narodu, ako se vlada izpremeni, v upravi neka kontinuiteta. Če je prejšnja vlada narodu nekaj obetala, je jasno, da mora to naslednja vlada izpeljati. (Medklici poslanca Smodeja.) Gospod Smodej, če tega niste razumeli, ni moja krivda.

Kar se tiče teh 20%, gospodje, mislim, da je položaj jasen za vsakega, kdor se nekoliko spozna na finančnem polju. Kdor je malo razume gospodarstvo, ve, da je stvar taka, kakor je povedal gospod Veljković, in ne drugačna. Jaz nisem bil nikoli zagovornik g. Veljkovića. On ve, da sva se večkrat, ne sicer osebno, pač pa stvarno, sporekla, a v tem oziru ima on prav. On hoče držati svojo besedo, nova vlada pa noče držati dane besede. (Medklici.) Gospodje, to je neiskrena, nepoštena politika.

Vidite, gospodje, mi smo prišli v tej državi srečno tako daleč, da smo ubili krono. Dobro, naj počiva v miru! A sedaj gremo veselimi potom za tem, da ubijemo tudi dinar. Mi vidimo, da celo v Nemški Avstriji njih slaba krona raste, a naš dinar pada. To je posledica naše finančne in trgovinske politike. (Medklici.) Saj je vaša stranka vodila tako politiko! Pridem takoj do tega. Lahko je operirati z besedami, toda težko je operirati z razlogi. Jaz vam bom povedal tudi razloge.

Gospodje, povsem naravna stvar v trgovinski politiki je, da vsaka država skuša dvigniti kurz svojega lastnega denarja. To je na-

ravna stvar. Toda sedaj se moram baviti s tem ugovorom, češ, vi ste storili, da je padel kurz. Ne, gospodje! Vi veste, da mi nismo mogli izvajati naših produktov za naš novc, ki je bila stara krona. Mi smo morali izvažati naše produkte za »zdravo valuto«, drugače bi bili dobili za naše blago sam papir, in to je uprloščilo kurz našega novca. Sedaj pa imamo našo novčnico, ki je ni mogoče tako lahko ponarediti, in jaz vprašam našo vlado, zakaj ne zahteva, da se naši izvozni artikli prodajo proti naši novčnici? (Poslanec Blaško Rajč.) »Vi ste že vse izvozili!« Prosim, gospod Rajč, vaša vlada je, kakor sem baš včeraj bral v Trgovinskem Vestniku, dovolila izvoz 150 vagonov jajc, 100 vagonov fižola itd., in je zahtevala zato »zdravo« valuto. Torej naša novčnica ne sme biti zdrava valuta, naše blago se mora prodati za tuj novc, zato da pade kurz našega novca.

Gospodje, grem še dalje, da se natančno spoznamo. Jaz pravim: našega novega finančnega ministra osebno visoko spoštujem, toda on se poslužuje napačnih principov. Pogledite, v predlogi o budgetskih dvanajstih se v členu 14 predlaga, da se tudi naša izvozna carina plača v zdravi valuti. Gospodje, to je vendar jasno, das se s tem kurz dinarja še bolj zniža. Ako gremo po tej poti naprej, je jasno, da se kurz našega denarja ne bo nikdar dvignil, ker mi silimo sami na to, da bosta frank in lira vedno dražja, ker jih zahtevamo. (Medklici.) »Zakaj se to ni pod prejšnjo vlado prakticalo!« Povedal sem že, da smo prej imeli krono. Če tega ne razumete, nikar ne govorite o tem. Sedaj imamo dinar, ki se ne more lahko ponarediti.

Za nas je popolnoma jasna stvar, da je nemogoče, da gremo po tej poti naprej. Treba je, da vso svojo trgovinsko politiko izpremenimo. Prosim, ne smatrate tega za politično vprašanje; to je gospodarsko vprašanje, o katerem se moramo resno pogovoriti. To vprašanje je za vsakega narodnega ekonoma tako jasno, da moramo zahtevati, da se plača naš izvoz v naši monetni, da se plača carina v našem novcu. Ako rabimo tujo valuto za plačila, ki jih moramo izvršiti v tuji valuti, ni po-

trebno, da iščemo tujo valuto na ta način, kakor do sedaj, ampak si jo moramo preskrbeti na drugi način. Če se dvigne kurz naše novčnice, bomo vendar tudi tujo valuto dobili ceneje! (Medklici.) »To je bila pogreška že od prvega početka!«

Gospodje, dovolite, da v tem pogledu omenim še nekaj besed. Gospod finančni minister je predložil zakonski načrt, v katerem zahteva plačilo carine v tuji valuti. To je le zakonski načrt, ki ga predstavništvo še ni sprejelo, o njem se še ni razpravljalo. Gospod finančni minister je pa kljub temu danes že mnenja, da je ta predlog sprejet, in zahteva izvozno carino v tuji valuti. To je vendar narodno - gospodarski korak, ki vodi državo v propast! A vendar sedanja vlada proglašata ta zakonski načrt, ki še ni sprejet, kakor zakon, in ga izvršuje kakor zakon.

Ako nam vlada vsakčas pravi, da se mora delati s parlamentom, ne sme vlada ob času, ko je parlament zbran, izvrševati sama zakonskih načrtov, čeprav se niso bili sprejeti. Ali smo parlamentarni ali nismo, eno ali drugo! Otvorimo je, da se javnost pravzaprav vara, če se reče: »S parlamentom bomo delali, a faktično se dela brez parlamenta. To ne gre! Prejšnja vlada je bila vsaj toliko odkrita, da je rekla, jaz s tem parlamentom ne morem delati, in je delala brez njega. Sedanja vlada pa pravi: Hočem delati s parlamentom, a dela faktično brez njega.

Omenil bi rad samo še nekaj. Mirovne pogodbe še niso odobrene. Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo še ni ratificirana razen od ene vesile, a dokler ni ratificirana vsaj od trojice vesil, ne more stopiti v veljavo. Sedaj je ostalo mnogo vprašanj neresenih. To omenim radi tega, ker ima naša država mnogo zahtev in mnogo depota v Nemški Avstriji. Samo Slovenija ima preko ene milijarde tristo milijonov vrednostnih papirjev in zahtev v Nemški Avstriji. Velika škoda je za nas, da se to vprašanje ne razčisti, ker naši ljudje ne morejo razpolagati s tem svojim imetjem. Škoda ima pa tudi država, ker se davek na to imetje plačuje seveda Nemški Avstriji, ne pa naši državi.

Imamo še neko drugo nevarnost. Razmere v Nemški Avstriji poznamo prav dobro. Če pravilo nemški državnik, da naša država ni trdna in solidna, je Nemška Avstrija še mno-

go manj trdna in solidna nego naša država. Tam lahko vsak čas bukne prevrat in potem je vse izgubljeno. Zato je nujno potrebno, da to vprašanje z Nemško Avstrijo enkrat uredimo. Druge države so si pomagale na drug način. Italija je konfiscirala tiste stvari, ki jih je imela dobiti iz Nemške Avstrije. Čehoslovaška je baš v zadnjem času sklenila dogovor z Nemško Avstrijo, kjer se je dogovorilo, kako se bodo vrnila oni depoti, zahteve itd. Naša prejšnja vlada se je izdatno bavila s tem vprašanjem. Koncem januarja je sklicala konferenco strokovnjakov v Sarajevu, kjer se je razpravljalo o tem vprašanju. Potem se je tudi dogovorilo, da pride državni kancler dr. Renner v Beograd, da se ta in slična vprašanja razčisti.

Sedaj, ko je nastopila nova vlada, je to pereče vprašanje zaspalo. Obisk dr. Rennerja se je odgodil. Zakaj, ne vemo. Morebiti so višji politični razlogi, ki so preprečili ta obisk? Zato nečem očitati radi tega naši vladi ničesar. Toda vkljub temu je treba, da se bavi s temi stvarmi. Treba je, da zadevo enkrat uredimo in da spravimo ono naše imetje iz Nemške Avstrije v domovino. Mnogo aktov, ki se nanašajo na to vprašanje, je ostalo neresenih in sedaj spijo pri današnji vladi, s katerimi se ne bavi nihče. Kljub temu, da je vlada samo tri tedne na krmilu, bi morala vendar vsaj nadaljevati oni posel, ki ga je prejšnja vlada začela.

Ko se je v naši državi izpremenila vlada, se je izpremenila tudi celotna uprava. Uradnik, ki nima naše barve: kod, marš ven! (Poslanec Smodej.) »To je delala vaša vlada!« Ker me je g. poslanec Smodej ravno napadel, da je naša vlada to delala, moram reči, da je naša vlada, kolikor se jaz spominjam, prav malo uradnikov odslavila. (Medklici.) Prosim, baš včeraj sem izvedel, da je g. minister Roškar odslavil nekoga ravnatelja Sribljana iz svojega ministrstva, ki je tak strokovnjak v svoji stroki, da g. minister Roškar ni vreden, da mu, kar se tiče znanja, odveče čevljev. (Nemir in ogorčeni ugovori.) Odkrito vam povem, jaz bi obsodil tudi vsakega srbskega ministra, če bi tako delal, pa naj si bo demokratske ali radikalne stranke, ker sem mnenja, da naj bo uradnik na svojem mestu, in se ga ne sme presojati po njegovem političnem mišljenju, ampak po njegovih zmožnostih

in delu. Toliko bolj pa zamerim to slovenskemu ministru, ki pride v Beograd in odvzame Srbu kruh samo radi tega, ker ni njegove barve. (Ogorčeni medklici in ugovori.)

Prosim, če me izzivate, vam povem še nekaj. Gospod minister Roškar, ali je res, kar se govori po Beogradu, da ste neki ukaz, ki je bil že podpisan, oekamotirali, ker ste naknadno zvedeli, da v njem imenovani uradnik ni vaš pristav? Minister Roškar: Ni res! Prosim, g. minister pravi, da to ni res. (Poslanec dr. Kušovec.) »Sam ga je podpisal!« Jaz nisem hotel omeniti tega, ali ker gospod minister pravi, da ni res, da je eskamotiral en ukaz, ki je bil že podpisan od regenta, katerega je sam podpisal, ker je naknadno izvedel, da to ni njegov pristav, hočem donesti dokaz. Tu imam Službene novine od 10. marca t. l. št. 54. Tu je uradni ukaz, podpisan od ministra Roškara in princa regenta Aleksandra; tu se čita, da je imenovan za načelnika II. klase dr. Ljudevit Prohaska. Prosim vas, kaj se je zgodilo? Ko je bil ta ukaz podpisan od princa regenta in Roškara in ko so bile te novine že tiskane, je izvedel g. minister, da to ni njegov pristav. In kaj je storil? Uničil so celo izdajo »Službenih Novin«, izdali so drugo številko, ki nosi pravilno broj 54, kjer tega ukaza ni. Tu ste na razpolago obe številki, da si jih lahko vsakdo ogleda. (Velikanski nemir. Vskliki proti ministru Roškarju od strani poslancev Pribeževiča, Džamonje, Agatonovića in drugih članov demokratske zajednice.) Prosim vas, gospodje, da nadaljujete. Torej, gospoda... (Nemir in hrupni klici se nadaljujejo. Poslanec dr. Kušovec govori tiho z ministrom Roškarjem in nato z govornikom. Nemir se počne poleči.)

Prosim, gospodje, da nadaljujete (proti poslancem demokratske zajednice): Nikari mene ne obstruirajte, jaz ne morem tako kričati!

Gospod minister je najprej rekel, da to ni resnica; sedaj pa, kakor mi pripoveduje tovariš, je priznal, da je to resnica in da je ukaz uničil, ker je dobil naknadno o onem uradniku druge informacije. Potrdil je tedaj mojo trditev, ker jaz nisem ničesar drugega trdil. (Medklici poslanca dr. Svinjareva.) »To je nešteto saskvini drugo. A vi ste kazali, da zbog tega nije potrdilo ukaza, jer činovnik nije bio od njegove partije.« Jaz sem mnenja, da se more v slučaju, če je

Janko Kos:

Na dalmatinskih hribih.

(Pismo starega prostovoljca.)

Skoro so že pozabljeni utisi iz zadnje zmagonosne ofenzive na solunski fronti, pozabljena so gola brda, poškopljena s krvjo naših fantov, pozabljeni nadčloveški napori naše vojske, pozabljen pohod skozi Macedonijo in Srbijo in pa prihod v Bosno. Koliko navdušenja, koliko veselja, koliko besed, a še mnogo več fraz in samih zahval in obljub. Skoro pozabljeno, samo še medli spomini...

Vedeli smo, da še ni končana naša pot. Služba in življenje v Bosni nam je prineslo marsikatero razočaranje, ki je bilo naravna posledica o bratstvu in slogi. Nismo našli ni enega ne drugega. Tri vere v Bosni so se sovražile takrat in se sovražijo še danes, a mi tam, da mirimo, da razpravljamo in rešujemo, kdo ima pravo. Kje bratstvo, kje sloga — nisi mi brat, ker nisi moje vere! Dolgo bo še to, dokler se te razlike izbirajo in ko se narod v Bosni ne bo sovražil zaradi vere. Ker vsak del ima svoje delavce, ki vlečejo vsak na svojo stran, a redki so ki bi pomirjevali.

Pa zapustili smo Bosno, ta problem naše bodočnosti, in evo nas danes v Dalmaciji. Usoda vojnika, a vojniki se je ne boji.

V Dalmaciji na meji, blizu Dinare. Nekateri v hišah, drugi pod šatari, drugi zopet v kolibah, pa če ni drugače, tudi pod milim nebom. Branimo mejo? Ne. samo čuvamo je pred Lah, a branili jo bomo iz srca radi, ko pride povelje in če bo potrebno. Samo da pride! Ali ravno zadnjič mi je nekdo dokazoval v časopisu, da smo preslabi, da je mogoča katastrofa! Da, da, bojimo se in pa tako majhni smo...

Ker težko je zamenjati mehko posteljo s trdo kot kamen, težko pustiti vse udobnosti, pustiti službo, prekiniti študije; verjamem, da je težko. Zato smo pa majhni... In pa pripravimo se strašno radi posebnostim, ko bi najbolj bilo potrebno, da smo složni...

Tako premišljuje, ko hodim po teh hribih od straže do straže, k svojim fantom. Kamenja dovolj, sporaj več kakor na našem Krasu, tu pa tam ostanki gozda, tamle samo eden mlad gozdček. Pod menoj na eni strani dolga dalmatinska vas, hiše raztresene in samo zidane, saj je dovolj kamenja, na drugi strani pa šetajo italijanske straže. Tja dolj preko morja jim gredo oči, želje in hrepenenja. Novi so, novo oblečeni, šele

prišli so — in mladi so. Kako da bi se jim ne hotelo tja daleč preko morja, ko so šele prišli in ko so tako mladi! Tudi nam se hoče nekaterim v Bosno, nekaterim daleč v Srbijo, drugim zopet nekam proti Ljubljani.

Hodim počasi vedno bolj v hrib: tam gori na vrhu je zdaj na straži moj Milorad. Stara znanca sva, ti je, mrk, poslušaj in vedno rad ti neda kaj vpraša. Imam danes pismo zanj.

»Milorade, kako je, kaj delajo Lah?«

»Dobro je, mora biti — a Lah paze, da ne pobegne kakšna lisica k nam. Zdaj so prišli neki sami mladiči, — ne pridejo nič blizu.«

»Čuješ, Milorade, kako je bilo tisto, ko te je oni Stipe — katolik nekaj vprašal o meni?«

»Ravno tako je bilo kot vam tu povem: Prve dni, ko smo prišli, sem se vračal od vas, sem gori. Skrenem malo v krčmo k Stipi. Stipe natoči pol litra in me nekako zaupno vpraša: »Jeli vaš komandir naš človek?« — A jaz ga pogledam in se mu odrežem: »Pa kako da ni naš, bil je na solunski fronti in zdaj je vedno z nami, a kako se križa in moji bogu, ga nisem vprašal in tudi ne videl, naš človek pa je. Kako je bil Stipe zadovoljen s tem odgovorom, ne vem, a ni natočil drugega pol litra.«

»Dobro, dobro, Milorade, evo ti pismo od doma.«

Milorad pozdravi, sede za skalo, položi puško preko nog in čita. Pozabil je, da kaj vpraša. Moja pot gre naprej do drugega stražarja tja na ono sedlo, kjer je sedaj na straži Tihoimir — čiča. Gledam nazaj, Milorad je prečital pismo in se zamislil. Še malo in evo našega čiče.

»Kaj je novega, čiča?«

»Vedno jednako, stanje redovno, odreže se moško čiča.«

»Jeli daleč, vpraša čiča, »od nas pa tja do morja, do Šibenika.«

»Ni daleč, čiča moj, »v šestih urah bi bili lahko tam.«

Čiča molči in morda misli na kraljeviča Marka, ki bi ga najpovedel tja. Teško mi je v duši, misli in pogledi gredo daleč tja preko sedanje meje, proti Kninu, Dornišu, Šibeniku in še dalje tja do naše Reke. Ni pravice na svetu, spi nekje za deveto goro, povest o njej je le divna, krásna pravljica. In ne bo pravice, ne bo svobode nam vsem tako dolgo, dokler si je sami ne poiščemo. Samo v nas samih je rešitev in nikjer drugje.

Eh, misli samotarja v hribih, daleč od sveta, misli vojnika, kam ste zašli? Pa tudi mi smo ljudje s svojimi mislimi in s svojimi željami. Koliko je tudi v nas želja po miru, po udobnosti, a šli bi zopet, ko bi za-

trebalo, za kralja, za domovino, za svobodo vsem našim bratom! In da smo vsi ena falanga, samo ena čvrsta vrsta, da se vsi enkrat strnemo, ne bili premajhni, preslabi, ne bili bi katastrofe. A tako pa sami sebi kopljejo jama...

Kako bo, ko ta narod tukaj neposredno pred sovražnikom ni jedni, ni ujedinen, ko katolik sovraži pravoslavnega, a pravoslavni katolika, ko še vedno radi tega sovražstva igra tako veliko — nož? In kdo je kriv tega? Vsi oni, ki sejejo razdor med naše ljudstvo, razdor radi vere ali pa radi osebnih koristi. Vsi ti kopljejo jama naši bodočnosti kakor tisti frater, ki je rekel Slovincu, ki je prišel semkaj z vojsko: »Dobro došli, vi ste naš človek!« — In pri nesel je liter vina. Brata Srba bi ne bil niti pogledal! — Kako ta podučuje in vodi ljudstvo? In oni krčmar Stipe je verni učenec tega fratra...

Vrnil sem se v svojo kolibo, kjer je gori ogenj; okrog njega moj fantje. Danes mi ni do razgovorja, danes moram zopet med kamenje, da se sprehajam, kjer že pa prvi mrak. Da mislim, da snujem načrte ali pa da krenem tja v krčmo na čelo pristnega dalmatinskega. Konvojnik sem in nikjer doma...

Ah, da, vseeno, tam pri Tebi, duša, je moj dom — in Tebi v pozdrav, na Tvoje zdravje in na prvo fa-

že ukaz podpisan od princa regenta, tak ukaz uničiti samo s podpisom regenta po vašem srbskem ustavu. (Medklici.)

Gospodje, žal mi je, da sem moral govoriti o tem. Nočem več tega, samo nekaj moram še omeniti, radi česa še moram biti proti tej vladi. Odkrito rečemo: tudi za to, ker je vpeljala v Sloveniji čisto klerikalni režim. (Dr. Kukovec: »Saj ne bo dolgo!«) Vidite, klerikalni režim poznamo izpred vojne. Vi ga ne poznate. Toda če bi vi vedeli, kakšen teror je bil pred vojno v Sloveniji, kaka strahovlada je bila, bi vi nikoli ne pomagali oni stranki, da dobi celotno oblast v Sloveniji v svoje roke. Vi, radikalci, se ponosite s tem, da ste prinesli svobodo srbskemu narodu, vi se ponosite s tem, da ste svobodoljubni, da daste vsakemu svoje. Prav imate!

Ali prosim vas, ne pozabite, da svoboda znači ne samo svobodo telesu, ne samo politično svobodo, ampak tudi svobodo mišljenja. In glejte! S tem, da ste izročili Slovenijo klerikalnemu režimu, ste tam odvzeli svobodo mišljenja. (Medklici: »Kaj pa je delal dr. Žerjav?« — »Mi nismo klerikalci!«) Glejte, gospodje, priznavam, gospodom je neprilčno, da jih imenujem s klerikalci. Ta stranka je izpremenila večkrat svoje ime. Svoječas se je imenovala Katoliška stranka; ali ko je prišel dr. Šusteršič, so izpremenili svoje ime in se imenovali Ljudska stranka. In sedaj, ko je prišla Jugoslavija, so pa čutili, da piše drug veter; dočim so imeli še za časa Avstrije svojo Katoliško tiskarno in knjižarno, so po prevaru te napise zbrisali in jih nadomestili z Jugoslovansko tiskarno in knjižarno. Glejte, jaz vam rečem to: ko se je Josef Löwy prekrstil v Josifa Levija, je vendar ostal Jud, in ako se klerikalna stranka danes naziva Jugoslovanska, je vendar ostala klerikalna stranka. (Burni medklici in ugovori pri poslancih Jugoslov. kluba.) Gospodje, saj sami veste, da je to resnica. (Poslanec dr. Hohnjec: »Naša stranka je največ delala za ujedinitenje našega naroda!«)

Ce se na to sklicujete, rečem to: je jaz ne očitam nikomur, če je bil v bivši Avstro-Ogrski avstrijski patriot. Očitam pa to, če je tisti čas napadal brate onstran meje, jih grdil, imenoval morilce in svinjarije. (Burno ogovarjanje.) To ste storili vi! (Ugovori in medklici od strani Jugoslovanskega kluba.)

Predsednik dr. Drag. Pavlovič: Gospodine poslanci, nemojte polemizirati z gospodo! Držite se predmeta, ki je na dnevnem redu!

Poslanec dr. Dinko Puc: Govoriti hočem objektivno in imam navsezadnje pravico, da govorim tudi o politični struji. Vi tajite, da ste klerikalci, in vendar je to resnica. Navsezadnje je naša klerikalna stranka odvisna od svojega škofa in hierarhije. Ona izrablja vero v agitacijske svrhe; cerkev ji je agitacijski lokal, cerkvene propovedi agitacijski govori. (Burno ogovarjanje od strani Jugoslovanskega kluba.)

Tudi v našem klubu imamo častne svečenike in frančiškane, ki nosijo še danes svečeniško odelo, ki ga je dr. Korošec že davno odložil. (Medklici.) Mi jih visoko čislamo, zato ker niso klerikalni, ker čutijo po svoje in se ne podvržejo v političnih stvarih svojemu škofu, ne izrabljajo vere v strankarske namene. (Medklici.) Cerkev je za vernike, ne za politiko. (Dolgotrajen nemir, ploskanje na eni strani, medklici na drugi strani.)

Pri nas svečeniki ne smejo imeti drugačnega političnega mišljenja in ne smejo biti niti nevtralni v političnem oziru. Nedavno se je zgodilo, da je škof vpokojil župnika, ki ni hotel

organizirati klerikalne organizacije. To je mogoče samo v Sloveniji. (Ugovori. Klici: »Kde je bil to?«) To je bil župnik Berce. V vsaki drugi deželi je to nemogoče. (Dolgotrajen nemir.)

Vidite, gospodje, jaz v resnici ne maram hujkati in ščuvati stranke proti stranki. (Ploskanje na levici, smeh in medklici na desnici.) Ali potrebno je, da se tudi ta stvar enkrat razčisti. Pustite cerkev pri miru, pustite vsakemu svobodo mišljenja, pa bomo prijatelji! (Ploskanje na levici.)

Predsednik dr. Drag. Pavlovič (zvoni): Molim vas, gospodine poslanci, nemojte polemizirati! Molim vas, da se omejit na predmet reda, jer imate samo još 10 minuta vremena.

Poslanec dr. Dinko Puc: Prosim vas, kaj se je zgodilo v zadnjem času? Mi smo dobili novega deželnega predsednika iz klerikalne stranke. Komaj je ta deželni predsednik nastopil, takoj so se dogodili slučaj nasilja. Nočem navajati gotovih stvari, a omenim samo tole: Imamo človeka, ki je došel iz Gorishe. Iz naših krajev, pa organiziral kmetosko stranko. Ni pristaš moje stranke, nič nimam z njim opraviti. To je bilo neprijetno klerikalni stranki. Kaj se je zgodilo? List klerikalne stranke mariborska »Straža«, je rekel: če bo ta človek še dalje delal v tem zmislu, ga bomo izgnali na Gorisko. Prosim vas, ali je to pošten režim? (Ogorčeni vzkliki na levici.)

Rečem še nekaj, da govorim principielno in ne napadam rad osebo. Pri klerikalni stranki je mogoče, da je svojčas tudi napredna. Lahko je reakcionarna, lahko je napredna, lahko je socialistična, lahko komunistična. Njej se gre samo za oblast hierarhije. Zato ji tudi državna oblika ni nič drugega kakor samo taktična formula. In glejte, naši klerikalni stranki je vse samo formula, bodisi Avstro-Ogrska ali Jugoslavija, monarhija ali republika: vse je samo taktična formula. (Medklici poslancev dr. Trinajstića.) Gospod dr. Trinajstić, to niso očitki, ampak to je resnica, ker je to isto rekel dr. Brejc v prvi Narodni vladi, da je našim klerikalnim narodno ujedinitenje samo taktična formula; v narodni vladi je protestiral stari dr. Tavčar proti temu, da bi bilo narodno ujedinitenje samo formula. Klerikalizem je internacionalen, zato mu je vse samo taktična formula. (Ploskanje na levici, ugovori in medklici na desnici. Velik nemir.)

Predsednik dr. Drag. Pavlovič: Gospodine poslanci, ja vas opozarjam, da imate samo još pet minuta vremena.

Poslanec dr. Dinko Puc: Jaz sem tega mnenja: če smatra klerikalna stranka danes samo za taktično formulo, da je jugoslovanska in da je monarhistična — pred enim letom je bila republikanska — zahtevamo od nje vsaj nekaj političnega takta. A tega pogrešam. Za ministre so napravili ljudje, ki ne spadajo sem.

Gospod dr. Jankovič, jaz proti vam osebno nimam ničesar. — Jaz ga čislam kot poštenega človeka, ali on ne spada na to mesto. On je bil za dobo vojske član kontrolne komisije za državne dolgove. (Staatsschuldenkontrollkommission.) Zaeno s Čehom Mastalko je glasoval za vse vojne kredite in je bil navzoč tudi v seji te komisije dne 6. novembra, ko je obstajalo že Narodno veče. (Ogorčenje na levici. Nemir.)

To je imelo stvarne posledice. Od strani dr. Rennerja se nam je v Parizu očitalo: Slovenija mora prevzeti nase del vojnih dolgov, ker je zanje glasoval vaš zastopnik dr.

Jankovič, dočim jaz nisem nikdar glasoval zanje. (Medklici.)

Čeh Mastalka je tudi glasoval za to. Čeh Mastalka je danes izločen iz političnega življenja, nikdo ga ne pogleda — mi smo pa posadili dr. Jankoviča na ministrski stolec.

Predsednik dr. Drag. Pavlovič (zvoni): Molim vas, gospodine poslanci, da završite govor.

Moram končati, ker mi predsed. ne dovoli, da bi vse povedal. (Medklici: »Pa drugi put!«) Pa drugič. Samo nekaj še: Kaj smo storili v enem letu? Faktično smo storili to, da se je strankarstvo v naši državi poostrojilo. Vi vidite, da je oni antagonizem med Srbi in Hrvati večji nego je bil, da so verski boji v Bosni ostrejši, nego so bili, novčanica pada, da naše gospodarstvo propada. In če je tako, če vidimo, da so naše

meje vedno v večji nevarnosti, da so naši protivniki vedno močnejši, mi pa slabši, če vidimo, da ne dosežemo nobenega uspeha, moramo konstatirati, da je bila ta politika, ki smo jo imeli do sedaj, slaba. Vsak od nas mora reči: »Peccavi«, grešili smo. Jaz vam pravim, gospodje; pozabimo, kaj je bilo, podamo si roke! Mislim, da je zadnji čas, da to storimo. (Ploskanje na levici. Klici pri Jugoslovanskem klubu: »Mi smo to vedno trdili!«)

Kar se vas tiče, bom vesel, če se to zgodi, ker je večje veselje v nebesih nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad 99 pravičnimi, ki ne potrebujejo pokore. Če se boste vi ravnali po teh načelih, tedaj je dobro! (Živalno odobravnje in ploskanje na levici. Medklici na desnici.)

Zmanjšanje števila uradnikov in državnih stipendistov.

(Iz uradniških krogov.)

Klerikalni listi pripovedujejo z velikim ponosom in nekako zmagošlavno, da se zmanjša v kratkem število uradnikov. Vsak pameten človek bo zastopal stališče, da treba v državi varčnosti in da se treba ogibati nastavljanja nepotrebnih uradnikov. Druga stran tega vprašanja je seveda ta, da treba pred nameščanjem presoditi, ali je uradnik potreben ali ne. Kogar zadene, da mora zapustiti svoje mesto, v sedanjih draginjah, bo revež. Znana stvar je pa, da klerikalci ne marajo uradnikov in da je iz njih vrst zadonel klic: Uradniki žro. Utegne se zgoditi, da bodo drage komisije sklepile, naj se odpusti toliko in toliko pisarjev, kancelistov in drugih uradniških neugodnikov. Morda bodo celo odpustili pri sedanjih vladi tega ali onega strokovnjaka, saj vobče celo pri ministrih in poverjenikih prevladuje nesrečni princip, da se izbira politike in ne moze strokovnega znanja in dela. Za potrebe dobre uprave in mirnega dela imajo odločilni vodniki malo zmisla. Mi uradniki nimamo veliko zaupanja v to čistilno akcijo, ki izvirja iz potrebe štedenja v državni upravi. Zaupanja pa nimamo zategadelj, ker vidimo in vemo, da sicer v državni upravi nimajo zmisla za varčnost, kadar gre za velike svote in za plače velikih uradnikov. Pomislimo na primer na ministre! Prvič jih je zelo veliko. Pametni ljudje pravijo, da jih je dokaj preveč celo med aktivnimi. Čim večji je ta aktivni zbor, tem večji prepričan in tem bolj »puščajo« državo. Ali to so le aktivni, potem pa pridejo gospodje ministri na razpoloženje. To »razpoloženje« je

krasna uprava za te državne ugodnike. Nič dela, pa tem več veselja za »plodno« politično delo. Ta naprava »na razpoloženju« je tako vabljiva, da so segi po njej tudi že gospodje poverjeniki. Dočim manjka denarja državi za najpotrebnejše, je celo pri nas v siromašni Sloveniji denarja dovolj za lepo število aktivnih poverjenikov in kar je še lepše, denarja ima državna blagajnica tudi še »za poverjenike na razpoloženju«. To so gospodje, ki so bili malo ali nekaj časa poverjeniki, pa so se iz tega ali onega vzroka morali ali hoteli odtegniti aktivnemu delu. Varčnost je lepa reč v državni upravi, začeti pa bi bilo z njo pri strehi in postrešju. Gospodje poverjeniki v Sloveniji so državni funkcionarji četrte klase. Pod predsedstvom dr. Žerjava je šlo brez njih dalj časa prav dobro, potem so socialistje nekako zamenjčili na IV. klaso mladega g. Jakliča. Ta gospod je sedaj v družbi g. Golia in Vrstovšeka in morda še drugih v lepi poziciji »na razpoloženju« s prejemki četrte klase. Ko smo brali o zmanjšanju števila uradnikov, smo mislili, da bi bilo res umestno ozire na potrebno varčnost raztegniti na veliko število aktivnih ministrov in poverjenikov, še bolj pa na vabljivo iznajdbo »ministrov in poverjenikov na razpoloženju«. Pod klerikalcem Šusteršičem so rekli klerikalci: Uradniki žro, žro, žro. Sedaj pravimo uradniki in pisarji: Ministri in poverjeniki zlasti tisti na razpoloženju, jedo, jedo! Uradniki in pisarji smo namreč uljudnejši tudi sedaj, kadar govorimo o državnih stipendistih.

D. F.:

Eksport lesnih surovin in polizdelkov.

Največje bogastvo naše domovine, ki pride pri danih razmerah v poštev, leži v lesu. Skoro polovico teritorija pokriva gozd, ki je pa glede največjih in najlepših kompleksov v rokah nemškega fevdalnega veleposestva, cerkve in države. Manjše komplekse posedujejo tudi domačini, ki pa vsled znanega avstrijskega pritiska niso mogli uspešno voditi eksploatacije in industrijalizacije svojih oziroma združenih gozdnih posestev.

Pripomniti je potreba, da so se Slovenci v lesni industriji še najbolj osvobodili tuje nadvlade. Silila jih je k temu množina lesa, lepe vodne sile, ter indirektno tuji, ki so hoteli z industrijalizacijo potučiti tudi naš narod.

Producirajo se razni lesni izdelki, predvsem rezan les, parketi, zaboji, sodi, pohištvo, žge se oglje itd. Posebno se je razvila produkcija rezanega lesa, ne toliko v veleobratu, kakor kot raztresena, neorganizirana obrt, pri čemer so razpoložljive vodne sile indirektno primorale lastnike k izrabi naravnih dobrot.

Les iz slovenskih krajev je vsled svoje kakovosti na najboljšem glasu in je bil predmet eksporta že pod bivšo monarhijo. Iz naših pokrajin se je pa pred vojno eksportiral zlasti rezan les za kakih 80 milijonov kron letno, in sicer največ v Italijo, pa tudi Grčija in Orjent so bili hvaležni odjemalci.

Sedaj so razmere precej drugačne, in ravno sedaj tvori les naše

edino eksportno blago. Po sedanjih cenah se lahko eksportira iz Slovenije pri uvaževanju vseh razmer za okoli eno milijardo kron leta letno in mislim, da bi se z racionalnim eksportom pod strogim nadzorstvom vlade vseeno malo dvignil kurz nesrečne jugoslovanske krone.

Največja nesreča v Sloveniji je, da se eksporterji zadovolje s izvažanjem surovin ali pa polizdelkov, ker lahko trdim, da je rezan les po večini le polizdelek. Ako bi imeli velike lastne tovarne za izdelavo pohištva, zabojev, parketov, ostrešnih stolov, vrat in oken itd., bi se izvažalo po možnosti le gotovi izdelki, ter bi imelo to neoporeklive dobrine na svoji strani. Ne glede na zaposlenost izurjenega delavstva, tudi v narodnem gospodarstvu bi imelo to svoje dobro.

Sedanjí čas je pač tak, da hoče biti vsak trgovec, ne glede na posledice, ki nastajajo iz tega. V vojnem času so erar z rekvizicijo ter vojni dobavitelji z brezumnim prodajanjem in vporabljanjem na pol izdelanega lesa zastrupili svet in posledice se bodo občutile še precej čaka.

Trezen premislek dokaže, da je bolje izvažati dovršene izdelke, kakor pa surovine, ker s tem se odjemalcem odvzame možnost razvoja samostojne industrije gotove stroke. Da tolikanj hvalisane antantne države inkusive Amerika dosledno zasledujejo to pot, nam dokazuje dejstvo, da naše predilnice in tkalnice vže od preobrata ne obratujejo. Ne samo v navedenem slučaju, ampak opazuje se lahko povsod, da se po možnosti izvažajo le dovršeni izdelki, ter surovin ni dobiti od nobene države. Samo Jugoslavija naj predstavlja molžno kravo, da razni sosede bogate vsled zaslepljenosti naših eksporterjev.

Slovenija je oblagodarjena z vodnimi silami, pričakovati je vsled tega elektrifikacije obstoječih industrijskih obratov in ustanovljenje novih panog industrije. Ena glavnih industrijskih strok, na katero se mora polagati največja važnost, je lesna veleindustrija. Upati je, da bode večina gozdnih kompleksov poddržavana in da bode država, če vže ne bode vodila eksploatacijo in industrijalizacijo v lastni režiji, dala isto pod gotovimi pogoji na razpolago domačemu kapitalu.

Eden glavnih pogojev bi bil, da se po možnosti razpoložljivi les popolnoma izdela v katerikoli smeri ter da se nudijo svetovnemu trgu le izgotovljeni izdelki.

Lesnim eksportnim družbam je pa priporočati, da ustanove lastne tovarne za izdelavo lesnih izdelkov, ter tako vsaj malo ugledajo pot našim bodočim lesni industriji in trgovini.

Kulturno-bojni spopad o poljskem drž. zboru.

Sedanja poljska vlada. Ki ji načeljuje Skulski, se v državnem zboru »Sejm« naslanja na konservativnejše struje in ima za to proti sebi socialiste in napredno »poljsko ljudsko stranko« (ludovce).

Razmerje teh dveh skupin se je nedavno pokazalo pri debati in sklepanju o cerkvenih patronatih. Pri imenovanju župnikov so doslej patronat na Poljskem izvrševali veleposestniki; to patronatstvo pa je sedaj spriču agrarne reforme izgubilo svojo podlago. Poslanec Krežel (ludovec) je predlagal, naj se patronat od veleposestnikov prenese na cerkvene občine, tako da bi torej župniki sami imeli besedo pri imenovanju župnikov. Upravna komisija držav-

veselili smo se »Juga«, ker mlado dobro vino vedno zelo močno vre in kipi. Škoda »Juga«, da je prenehala! In zdaj so izdali »Jugovi« književniki čeden »Almanah«, ki vsebuje nekaj pravih dobrih stvari: med sodelavci so imena: ki si jih bo treba zapomniti. N. pr. Milica Jankovič (Jesen), Ivo Andrić (Jedan listopad), Svetozar Corović, Niko Bartulović, Branko Masić in še ta ali oni.

In tu smo čitali v cirilici študijo »Naše pesništvo«. Morda bi jo z velt, ko koristijo lahko čitali tudi nekateri naši pesniki. Mi pa smo se spomnili ob njej našega mladega dr. K. Dobide ter njegove »rdeče marele«. In preveli smo nekaj odlomkov iz te študije v dokaz, da nismo niti tako primitivni, niti še tako senilni, kakor nas predstavljajo nekateri, ki pač mnogo zabavljajo, a prav malo — rodé. Srb Zatočenik piše:

Srbska veja naše književnosti ni vedno naša, nima ambicij, da bi govorila nam vsem, članom naroda in človečanstva. Današnja srbska lirika le v vrlo redkih primerih nadljuje s petjem ond, kjer sta prestala peti Zmaj in Vojislav, nego prekinja ne samo naše tradicije, ampak tudi

Josip Kremen:

Rdeča marela.

Dr. K. Dobida je v »Napreju« objavil »predpustno epistolo« z naslovom »Osamosvojimo se!« Feljton je pisan dobro, s humorjem, ironijo in satiro, toda z neko mladeniško pretiranostjo in domišljavostjo, ki odbija. Dr. Iv. Tavčar ga je že zavrnil, a le mimogrede. Ker pa je stvar, za katero gre, vendarle vredna, da si jo ogledamo pobližje, se vracam k nji.

Prof. Fr. Suher je bil mnenja: »Osamosvojimo se!« Bodimo sami svojili! Ojimo nacionalno umetnost — spoštujmo svoje šego in navade, — umetniki stojte na domači zemlji in zajemajte iz naše narave, našega naroda ter ne bodite — opice tujstva!

Dr. K. Dobida je te Suherjeve želje karikiriral ter parodiral, tako da je nasilno izjavil iz njih: — »Kaj Petrarkov, kaj nam Tassov treba pevskih je prijetnih?« — Kaj so nam Manet in Cezanne in Van Oogh, Liebermann in Klimt! Kaj Rodin in Moussier in Metzner! Saj imamo svo-

jo umetnost, narodno umetnost polhovk in avb, nageljčkov in pisanih rut, harmonike in rdeče marele. To je tvoja umetnost, narod! —

Na to je treba dr. K. Dobidi vendar povedati, da so vsi ti nemški in francoski veliki umetniki za naš narod, za dušo našega naroda, za našo umetnost popolnoma brez pomena. Ob njihovih delih se pač lahko uče naši umetniki, toda če ne bodo ustvarjali po obliki, vsebini in ideji samorasnih del, porečemo našim umetnikom: da so le kopisti velikih originalov in da so njih dela pač nemška, francoska ali kakršnakoli, le ne slovenska. In če bodo naši književniki kopirali Tassa, Petrarko, Danteja, Ariosta ali ne vem še koga, boda njih dela vendarle za naš narod brez pomena. Zakaj materija vsakemu umetniku mora biti lastna rodna zemlja in lastni narod, in vir vse inspiracije mora biti v njegovih lastni duši, ne pa v Van Oogh, Klimtu ali Tassu!

Kaj se n. pr. iz svetovnih literatur največ prevaja? Tipično, karakteristično nacionalna dela, ne pa breznačajna, anacionalna! Izrazito ruska, francoska, nordijska, anglo-

ške, japonske, indijske i. dr. stvari baš radi njih notranje in zunanje nacionalnosti prevajajo, zalagajo in čitajo na vsem svetu največ. — In nemški slikar, ki je živel desetletja v našem Bohinju je naslikal za petero sob samih naših slovenskih koč, kozlovec, cerkev, hribov in gor, pokrajinskih izrezkov pa naših kmetičev s polhovkami in čevlji na kveder ter naše kmetice z avbami, nageljčki in pestrimi rutami! — In to našo, po dr. Dobidi zaničevano posebnost je razstavila najkritičnejša dunajska »Secesija« ter žela z njo vsestranski uspeh!

To je storil med našim narodom živeč Nemec, dr. K. Dobida pa nam vsiljuje Van Ooghe, Cezanne in Metznerje! »Rdeča marela« torej le ni tako zaničljiva... In od Vodnika preko Prečerna, Levstika, Jenka, Gregorčiča, Alkerca do Župančiča, Gradiška, Debeljaka, Golarja, Albrehta in Glaserja so se zavedali in se so zavedali vsi naši poetje, da morajo biti predvsem naši po duhu in formi! A tudi vsi naši prozaisti od Jurčiča, Kersnika, Trdine, Mencingerja in dr. Iv. Tavčarja do Meška, Čankarja in vseh mlajših so se zave-

dali in se zavedajo, da morajo črpati iz naroda za narod! Kdor tega ni storil, je že pozabljen in mrtev... vse pesmi, ki so se rodile brez narodne duše, so ostale papir... in vseh tistih povesti, ki so bile napisane izven okolja narodnega, ne čita in ne pozna nihče več...

Pa naši slikarji! Ali ni najboljša Azbetova slika »Pevska vaja?« Ali ni slikal Grohar naših koscev, želnice, delavk na našem polju, naših kmetov, kmetice in otrok? — In Jamma? Katere njegove slike so nam največ vredne? In Sternem, Jakopič, Vavpotič, Santel, Smrekar, Gaspari in vsi drugi: kje, kdaj so nam najljubši, najdražji? —

Ne, ne, dr. Dobida, — geslo »iz naroda za narod« le ni tako primitivno, kakor mislite, in slovenska sladka jabolka, cvetoči bezeg ter zlati ječmenček so nam le še bližji in ljubši kot kitajski čaj ali laška pomaranča...

Zagrebski »Književni Jug« je bil glasilo najmodernejših jugoslovenskih književnikov. In takoj bode dostavljeno: mlajših, najmlajših in najkritičnejših jugoslov. književnikov. Mnogo pretiranega je izšlo v njem, a

negi zboru je sklenila, naj se potro-
naji sploh odpravijo (potemtakem bi
pri imenovanju župnikov imela go-
voriti le višja cerkvena oblast).

O tem vprašanju se je v plenu-
mu državnega zbora razvila debata,
kjer so Ludovci (zlasti poslanca Pu-
tek, pristaja Stapsinskega, in Okon)
ter socialisti (Dašinski) ostro nasto-
pili proti vladnim konservativnim
strankam. Dašinski je imenoval pols-
ke škofo »zarotnike zoper državo«,
Okon je dejal, da so kmetije sedaj
»pod jarmom župnikov in veleposest-
nikov«, a Putek je kratkoma na-
znanjal bližajoči se »verski boj«.

Referent komisije, duhovnik So-
bulewski, se je v zagovoru postavil

na stališče vojaške discipline in re-
kel: »V vojni za duševno izpopolnje-
vanje so, kakor v vsaki vojni, po-
trebni vodje, a vojniki ne morejo uka-
zovati vodji«. Poslanec duhovnik
Majed pa je branil škofo, češ, Sien-
kiewicz, Paderewski in poljski škof-
je so tekom vojne pomagali tisočim
in tisočim bednim Poljakom in nad-
škof Teodorowicz se je v dunajskem
parlamentu v nevarnih časih izpo-
stavil za svobodo Poljske. Drugi so
zopet klicali, da Poljski ne preti va-
tikanska invazija, ampak — frama-
zonska.

Končno pa je bil Kežlov predlog
sprejet s 115 glasovi proti 112. Vlada
je torej tu s svojo večino propadla.

Za naše brate v tujini.

Pogajanja o jadrnu vprašanju
se bližajo svojem koncu. Tudi, ako
dosežejo naši odposlanci v Parizu in
Londonu vse, kar je v današnjih za-
pletenih mednarodnih odnosih mo-
goče doseči, ostane še vedno pol mi-
lijona najzavednejših Jugoslovancev
na Goriškem, v Trstu, v Istri in Dal-
matinskih otokih v italijanski in naši
zilijski bratje v nemški sužnosti.

Čisto gotovo je, da bodo Italija-
ni in Nemci napeli vse sile in porabili
vsa sredstva, da neosvobodene naše
rojake gospodarsko uničijo, jih potu-
čijo in pokvarijo. Godile se bodo v
zasledenem ozemlju vse tiste krivice,
ki smo jih bili koroški Slovenci do
osvobodjenja navajeni kakor na vsak-
danj kruh. Poročila, katera prihajajo
dan na dan iz vseh krajev, kamor so
se vgnezdili Italijani, so prav podobna
na onih iz časa turških napadov.
Slovenski jezik nima pravice pri ura-
dih, slovenske šole zapirajo in otvar-
jajo italijanske kjer jih je najmanj po-
treba, naše učitelje preganjajo in po-
šiljajo globoko v Italijo, slenariji naj-
žalostnejše zgodovine kradajo kot
občinski upravitelji in komisariji ljud-
sko imetje, vojaštvo pa ropa, posil-
juje, krade, mori in slenari čisto po-
dobno kakor křtuni pred tisoč leti.
Ljudstvo trpi grozno pomanjkanje,
dolžne podpore se ne izplačujejo, pri
zamenjavanju denarja se gode neču-
vene goljufije, vrhu tega pa je naš
narod v teh nesrečnih krajih izpo-
stavljen brezmejnemu zasramovanju
in zapostavljanju v vsakem oziru.
Rojakom v zilijski in kanalski dolini
ni poslano na boljše ročice.

Novi tlačitelji upajo na ta način
v doglednem času gospodarski iz-
podkopati neosvobodene Jugoslovane
in jim vsiliti svoj jezik.

Kako se moremo mi proti temu
najbolje boriti? Da strnemo svoje
vrste, ustvarimo iz našega osvobo-
jenega naroda močno samozavestno
kulturno in gospodarski visokostoj-
čo celoto, ki bo s svojo moralno in
materijalno silo varovala s polnim
povdankom narodna in gospodarska
prava vseh svojih članov doma in
preko meje. To nalogo bo imela Ju-
goslovanska Matica, ki se ravnokar
ustanavlja. Kaj je Jugoslovanska Ma-
tica?

Ona je društvo, ki ima svoj se-
dež v Beogradu, kjer društveno de-
lovanje nadzira centralni odbor, ob-
stoječ iz predsednika, dveh podpred-
sednikov, treh tajnikov in drugih o-
bornikov. Vsako leto bode sklican
centralni zbor, kamor pošiljajo svoje
odposlance pokrajinski zbori, ki za-
stopajo pokrajine, podružnice, naha-
jajoče se v glavnih krajih upravnih
državnih področij, to je v Beogradu,
Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Splitu,
Novem Sadu, na Cetinju in Skoplju.
Delovanje pokrajinskih podružnic
vodi njih društveno premoženje in

upravlja izvoljen pokrajinski odbor.
Pokrajinski podružnici so podrejene
krajevne podružnice, ki se osnujejo,
čim prijavijo v posameznih krajih svoj
pristop v društvo najmanj 20 rednih
članov. Društvo se ustanavlja na čis-
to nadstrankarski podlagi. Podruž-
nice so lahko moške ali ženske omla-
dinske, delavske, kmečke ali kakor
koli, na vsak način pa je izključeno
deljenje v strankarskem ali verskem
oziru. V domačih zadevah se bomo
kregali seveda do konca dni, neod-
rešenim bratom priskočimo na po-
moč složno, kajti brez sloge nam ni
upati na znatne uspehe.

Kdo more postati član Jugoslovanske
Matice?

Član društva more postati vsak
Jugoslovane, brez razlike spola in
starosti, ako ga sprejme katerakoli
podružnica na podlagi sklepa svojega
odбора. Člani so: 1. Častni, t. j. tisti,
katere imenuje društveni osrednji
zbor radi izrednih zaslug za društvo!
2. dobrotniki, t. j. tisti, ki plačajo na-
enkrat 1000 dinarjev, in 3. redni čla-
ni, ki plačajo članarino 1 dinar na
mesec.

Kdor podpira društvo s prispev-
ki, ne da bi pristopil kot član, postane
podpornik.

Člani, stari manj kot 18 let, ni-
majo niti aktivne, niti pasivne glasov-
ne pravice; vsi ostali člani imajo
pravico, udeleževati se društvenih
zborov, staviti predloge, glasovati,
voliti in biti voljen.

Člji Jugoslovanske Matice

je pospeševati v gospodarskem
pogledu Jugoslovane v tujini, jih
podpreti kjerkoli in kadarkoli mora-
no in gnotno, zastopati njih zahteve
in pravice doma pred našo javnostjo,
pred odločilnimi činitelji in izven
meje naše države. Potrebna sredstva
tvorijo prispevki in darovi, članari-
ne, dohodki iz društvenih prireditvev,
podjetij in izkupičkov za knjige in
brošure, zbirke ter društveno imetje.

Mi Slovenci, zlasti koroški, smo
prehudo in predolgo čutili hlapčevski
jarem in tuje podanštvo. Zato je
pričakovati, da bomo razumeli klic
tlačnih bratov in jim prihiti radi-
darnih rok na pomoč. Nai ne bo slo-
venskega kmeta, ne inteligenta na
slovenskem Koroškem, ki bi ne pri-
stopil k ustanavljanju ali se podru-
žnicam ali pa se društva vsaj od časa
do časa spomnil s primernim zne-
skom. Ne dajmo se osramotiti od
nemških Tirolcev, ki so ustanovili po-
dobno društvo »Andrej Hofner«, ki
šteje že čez 60.000 članov. Kaj je en
dinar na mesec? Za kmeta eno bu-
kovo poleno, razumnika niti četrt
litra kislega vina. Kdor ne zmore niti
te male mere požrtvovalnosti, o tem
se pač ne da reči, da ljubi svoj narod.

P. P.

Politične vesti.

— Cave canem! Pod tem staro-
rimljanskim napisom priobčil je neki
slovenski list vehementen osebni na-
pad proti človeku, ki išče v Ju-
oslaviji službe prejkone radi tega, ker
nima kaj jesti. To se mu zameti in
primerja se ga psu, kar je nekaj ka-
nibalističnega. Taki izbruhi nam v zu-
najem svetu, če se izvejo, silno ško-
dujejo. Ljudje smo le ljudje, in želo-
dec ima povsod enake pravice. Če
pa bomo na ta način renčali pred
svojo skledo, res nismo drugega, ne-
go zver, ki si zavida med saboj
vsak grizljaj. — »Cave canem«
izhaja baje od neke poloficijozne stra-
ni in zategadelj se mu je posrečilo
da se je mogel pritožiti tudi v
naš list, dasi je bil že nekaj dni prej
objavljen v drugem listu, s katerim
»Slov. Narod«
noče tekmovati. Za-
torej prosimo, da se nam take vesti,
ki so v nasprotju z najožjim člove-
koljubjem in v nasprotju tudi s saint-
germansko mirovno pogodbo, več
ne pošiljajo. — V isti številki priob-
čena je bila vest radi imenovanja
načelnika slatinskega zdravilišča.
Ime sicer ni bilo navedeno, obrača-
la pa se je proti gotovi osebi. Mi
smo že večkrat izjavili, da se za
osebnosti ne ogrevamo in da naš list
ne more postati smetišče, kjer bi se
odkladali izdelki zasebne jeze in za-
sebnega sovraštva. Če ima kdo proti
osebi kaj ugovarjati, obrne naj se na
dotično oblast, katera hoče to osebo
postaviti na gotovo mesto, pa naj
tam odkritosrčno pove razloge, ki
govore proti imenovanju osebi. V li-
stu se ničesar ne doseže, s pošteno
in odkritosrčno pritožbo na oblast
se pa večkrat kaj doseže. Zatorej
prosimo, da naj se nas z enakimi ve-
stmi pušča v miru, ker jih v bodoče
ne bomo več objavljali. —

— O govoru dr. Dinka Puca pi-
še zagrebški Riječ: Ko je govornik
končal, ploskala mu je razum kleri-
kalcev cela zbornica. Njegov govor
je napravil silen vtis in splošno je
mnenje, da je mnogo pripomogel k
razčesčenju političnega položaja. Z
njim dvignil se je dr. Puc med prve
govornike v Narodnem predstavni-
štvu. Vse pa je zadivila njegova
spretnost, odgovoriti takoj na vsak
medklic in za vsako trditve doprine-
sti takoj konkreten dokaz.

— Parlamentarna konferenca.
Dne 19. t. m. dopoldne se je vršila
takozvana parlamentarna konferen-
ca. Minister Spalajković je poročal o
zunanjem položaju. Sklenilo se je v
sporazumu z vsemi strankami: da se
bo ena prvih stvari vršila kot mani-
festacijska seja, kjer bo izrazil ves narod
po svojih zastopnikih upravičeno
gorčenje proti italijanski po-
hlepčnosti. Kakor se čuje, poročilo
ministra Spalajkovića ni napravilo
neugodnega vtisa.

— Ministrski svet in jadransko
vprašanje. Dne 18. t. m. dopoldne
je bila tajna konferenca narodnega
predstavnštva, ki se je začela neko-
liko po 10. dopoldne in je trajala do
pol 13. Predmet posvetovanja je bil
naš zunanji položaj. Namestnik mi-
nistristva za zunanje stvari dr. Mi-
roslav Spalajković je poročal o zuna-
njem položaju s posebnim ozirom na
jadransko vprašanje, na kar se je
vnela živahna debata.

— Dr. Trumbić pri Deschanelu.
Predsednik francoske republike Pa-
vel Deschanel je sprejel 15. t. m. v
avdienci našega ministra za zuna-
nje stvari dr. Trumbića.

— Poverjenik v Medjimurju.
Kakor poročajo od poučene strani, je
imenovan za velikega župana varaž-
dinske županije in za poverjenika v

Medjimurju varaždinski odvetnik,
poslanec in bivši varaždinski mestni
župan dr. Pero Magdić, ki je bil že
zaprežen v roke podbana.

— Cene živila in življen. Po-
trebnostim pod novo vlado, ki hoče
biti vlada reda, gredo prav krepko
kvišku. Mestno prebivalstvo, kleri-
kalno in napredno, omaguje pod
strašno pezo naraščajoče draginje.
Najtehtnejši vzrok draginje je pre-
grešni sklep nove vlade, da ostane
definitivno pri nesrečni in krivični
relaciji 1:4 definitivno. To krivično
razmerje ubija dinar in krono na eni
strani, na drugi strani pa navaja po-
sestnike blaga in vseh potrebščin ne-
izogibno do tega, da se prilagodu-
jejo novemu denarnemu staležu.
Ta novi denarni stalež je jasno za-
črtan, dokler ostane pri relaciji 1:4.
Kdor more, se naravno da brani pro-
ti konfiskaciji ¾ svojega premože-
nja, katero klerikalci sedaj, ko so na
vladi, trmoglavno zagovarjajo. Uni-
čila pa bo ta finančna politika krono
in dinar, o katerem sedaj v parla-
mentu pripovedujejo, da se veselo
tiska dalje, kadar ga vlada potrebu-
je. Mi svarimo še vedno in pozivlja-
mo resne politike in narodne vodni-
ke naj krenejo na drugo pot. Dragi-
nja je mrtvaški ženin, red in družbo
izpodkopava. Iz Hrvatske danes
poročajo o uspehih radikalne socia-
listične stranke. V Osijeku, ki je eno
najvažnejših trgovskih in obrtnih na-
jih mest ter zelo premožno, so dobili
komunisti polovico glasov. Komun-
stov ni toliko, ali volitve so plameč
protest proti nesrečni gospodarski
politiki vlade, ki misli le na ohrani-
tev moči.

— Slovenske ljudske šole v Go-
rici. Tržaška »Edinost«
prinaša iz
Gorice dopis, ki je značilen za ume-
vanje narodne svobode od strani Ita-
lijancev, oziroma goriških Italijana-
šev. Dopis jasno dokazuje, kako ne-
varnost potujčenja proti našim neod-
rešenim sorojakom. Dopolni slove:
»Kakor doznajemo, je na znani ukaz
ministrskega predsednika Nittiija od
4. februarja sklenil mestni šolski svet
goriški, da naj se odpreta prvi in
drugi razred slovenskih paralel na
eni italijanski ljudski šoli, počenši s
tretjim razredom pa naj slovenski
otroci vstopijo v dotični razred Ita-
lijanske ljudske šole. Baje je temu sklepu
pritril tudi generalni civilni komi-
sarijat v Trstu. Pa tudi z otvoritvi-
jo prvega in drugega razreda danes,
ko je preteklo zopet že en mesec dni
od brzojavnega ukaza ministrskega
predsednika, še vedno ni nič! Tako
reševanje našega prečnega ljudsko-
šolskega vprašanja mora vzbujati
pri vsakem pošteno mislečem člove-
ku brez razlike narodnosti ogor-
čenje. Gotovo pa morajo proti take-
mu zavlačevanju in potlačevanju od-
ločno protestirati globoko užaljeni
slovenski starši, ko se njihovim otro-
kom od premirja sem, že sedemnajst
mesecev, odreda v goriškem najele-
mentarnejši šolski pouk. Po načrtu
mestnega šolskega sveta bi bila slo-
venska mladina v goriškem mestu
žrtev odkritega nasilnega raznaro-
dovanja, toliko bolj, ker naj bi bil
pouk slovenskega jezika od tretjega
razreda naprej omejen le na par te-
denskih ur, a še to le neobvezno. Proti
temu gorostasnemu sklepu me-
stnega šolskega sveta, je bil v imenu
slovenskih staršev odposlan na eks-
celenco ministrskega predsednika
kakor tudi generalnega civilnega ko-
misarija v Trstu brzojaven protest z
zahtevo, da se nemudoma izvede
ukaz ministrskega predsednika od 4.
februarja t. l. s tem, da se odpreta slo-

venskih vzporednih razredov toliko,
kolikor jih je treba z ozirom na šte-
vilo otrok, ker je na razpolago za-
dosti šolskih prostorov in učiteljstva.
Z ozirom na toliko zavlačevanja se
zahteva tudi takojšen preklis prepo-
veditve zopetne otvoritve zasebnih slo-
venskih šol, ker ta prepoved naspro-
tuje načelom svobode, ki mora biti
dovoljena v vsaki civilni državi. Po
vsem tem bi bil skrajni čas, da bi
goriški davkoplačevalci sami prišli
zopet do besede ter pometli enkrat
za vselej s klico, ki se šopiri na go-
riškem municipiju ter s podobno so-
vinistično politiko goji umetno na-
rodno napetost, ki bi sama od sebe
izginila, ako bi tudi Slovenci dobili,
kar jim gre po vseh božjih in človeš-
kih postavah, da zamorelo narodno
živeti. Prepričani smo, da tudi veči-
na goriškega prebivalstva italijanske
narodnosti misli treznejše in strpnejše
kakor sedanjí mogotci na magistra-
tu. Potreba je le, da bi dala svojemu
treznejšemu preudarku tudi pogum-
nega izraza in preprečila v bodoče
tako koristim goriškega mesta le
škodljivo politiko zlasti v kulturnih
vprašanjih, politiko, ki se mora vsa-
kemu poštenjaku že gabitii.

Nemčija se že ni po- mirila.

LDU. Monakovo, 18. marca. (D.
kor. urad. — Ob 11. dopoldne.) V
mestu vlada zopet normalno življe-
nje. V Augsburgu, Würzburgu in v
Bambergu vlada mir. V Nürnbergu
se je sestavil pod vodstvom neodvis-
nih in komunistov zbor. Napadli so
glavno pošto in kolodvor. Državna
bramba, ki je prihitala iz Erlangena,
je rabila orožje. 28 oseb je bilo mrt-
vih, 50 pa ranjenih. Iz Hofa Augs-
burga, Schweinfurta in drugih manj-
ših mest prihajajo vesti o nemirih.

LDU. Nauen, 18. marca. (DKU.
— Brezžično.) »World«
javlja iz
Berlina, da so delavci skoraj vseh
mest Westfalske premagali državno
brambo.

LDU. Dresden, 18. marca. (Dun-
kor. urad. — Ob treh popoldne.) V
Leipzigu je prišlo do ljutih bojev, ki
so trajali pozno v noč. Vsled posre-
dovanja ministra Schwarzza se je
sklenilo premirje.

LDU. Stuttgart, 19. marca. (D.
kor. urad.) Ministrstvo državne
brambe je podalo nastopno poročilo
o splošnem položaju: Vlade čete
imajo sedaj Berlin trdno v svojih ro-
kah. Severne dele Berlina so zased-
le oborožene množice delavcev. V
severnem in vzhodnem delu države
je položaj neizpremenjen. V Turingi-
ji se je položaj znatno omilil. V ruhr-
skem okrožju je položaj neizpreme-
njen, število rdečih čet je naraslo.
Sodiijo, da jih je že okoli 40.000 mož,
ki so oboroženi s strojnimi, avio-
mobili in topovi. Tudi v Nürnbergu
je položaj jasnejši, zlasti kar se tiče
vojaštva. V kolikor se more sedaj
soditi, se priznava dve tretjini čast
državne brambe k ustavni vladi.

Stara vlada zopet v Berlinu.

LDU. Dunaj, 18. marca. (ČTU.)
Po časopisnih vesteh je došel Ebert
s posebnim vlakom v Berlin. Dr-
žavni justični minister Schiffer je
prevzel upravo državne pisarne.
Čuje se, da bosta Noske in Bauer od-
stopila.

LDU. Dunaj, 18. marca. (ČTU.)
»Wiener Journal«
poroča, da je
Lüttwitz izvršil samomor.

LDU. Dunaj, 19. marca. (ČTU.)
Kakor poročajo dunajski listi, je No-
ske večer dospel iz Stuttgarta v
Berlin in podal svojo ostavko, vsled
česar se je položaj znatno izboljšal.
Vsled odstopa Kappa je po berlinskih
poročilih dosegla nevarnost komu-
nističnega puča svoj vrhunec.

LDU. Berlin, 18. marca. (DKU.)
Državna bramba je dobila nalog, naj
barikade pri Cottburskih vratih raz-
dere. Državna bramba je položila
mino, ki je ob eksploziji ubila 12
oseb, 8 težko, 20 pa lahko ranila.

LDU. Berlin, 18. marca. (DKU.)
Tri točke, v katerih so se pri več-
rajšnjih pogajanjih zastopniki vlade
in obeh desničarskih strank zedinili,
se glase pravilno tako-le: 1. Volitve
v državni zbor naj se izvrše najkas-
neje meseca junija. 2. Volitev držav-
nega predsednika naj izvede ljudstvo
ustavnim putem. 3. Smatra se za po-
trebno takojšnja prenova državne
vlade.

iz provincije.

LDU. Leipzig, 18. marca. (Dun-
kor. urad.) Boji po ulicah so trajali z
negativnim presledki pozno v noč.
Bavarski kolodvor je v rokah delav-
cev. Od polnoči dalje je razmeroma
mirno. V Plauen so zahtevali nemu-
ri sedem mrtvih in 15 ranjenih.
Splošna stavka se je tam končala.
Iz raznih krajev Vogtlanda prihajajo
poročila o nemirih.

naše življenje. To pa bodisi v ime
lepe forme, bodisi v ime odlične du-
še... Jovan Dučić, Milan Rakić, Si-
ma Pandurović, Isidora Sekulićeva-
Sv. Stefanović, Vl. Petković - Dis,
Stanislav Vinaver, Mirko Koroli-
ja... prinašajo nove forme, ki pač ne
postanejo narodna svojina.

V mnogih primerih pojo bu-
distično, slavé dekadanso in kot

* V istem almanahu karakteri-
zuje za moderniste navdušenejši dr.
Vladimir Corović prav te srbske liri-
ke tako-le:

... Preko francoskih simbo-
listov in dekadentov prihaja
Dučić... a Rakić do klasičnega
ciklusa pesem z Gazi - Mestana...
Šantić se je razvil preko Heine-
ja... v angleški liriki je našel
svojo mero Svetislav Stefanović...
na D' Annunciju se je ogrel Mir-
ko Korolija... in ima morda pre-
močno razvito d' annuncijevsko črto
dekoriranja z besedami... In vsi
drugi: Sima Pandurović, Vladislav
Petković, Milutin Boić kažejo jas-
ne sledove vpliva franco-
ske lektire, prav kakor Milan Čur-
čin in Dimit. Mitrović nem-
ška...

taki res ni treba, da postanejo narod-
na svojina. S svojimi oblikami in ide-
jami so oni ne le dezerterji iz vrst
narodovih, nego se odružujejo življe-
nju vobče... Ničez izmed nas ne
želi biti slep nacionalist, zarjavela
ključavnica, ki ne pušča ničesar do-
brega od zunaj v naš narod in ni-
kakšnega zla iz naroda ven; ali, mla-
deniči, nikakršni modri na ljubo se no-
čemo igrati bolnike in obupance, no-
čemo zdravi leči v bolniško postelj-
pa čeprav bi ta moda prihajala od-
koder si bode...

Naša lirika ne donaja iz tujine sa-
mo stila kulturnejevega naroda, nego
vvaža čisto tuje ideje neke klase, iz-
korenjene iz nacije in človečanstva,
občutke stilistov in umetnikov, ki v
prvem redu in pred vsem nočejo biti
več ljudje... Tako smo dobili deka-
dantno poezijo hiperkulturnih futuri-
stov... ki težé za bodočnostjo, ka-
kršne si mi Jugoslovenci ne želimo...

Čuli smo, da je v Franciji naj-
bolje sinove vodilo v obup dejstvo,
da francoske žene porajajo 500.000
otrok manj, nego je treba, ako naj
Francozi korakajo vzporedno s so-
sedi. In znano nam je, da so pod vti-
skom teh in sličnih okolnosti v ne-
kih utrjenih dušah nastale orgije
analne, očinski, amnezije in da so ka-

sandre začele prorokovati v pesmih
in obupnih doktrinalnih polom. Vsi
melanholičarji, oni, ki vedno preklinja-
jo sedanost, pa naj je kakršnakoli,
nevtrastnik ki ne prenašajo vrve-
nja bučne današnjosti, vsi »bolestni-
ki zaradi bolesti«
so dezertirali iz življenja, odložili so orožje še pred
začetkom borbe ter so prenesli po-
zicijo v carstvo noblesne dolgočasno-
sti. S tem pa so izvršili razporoko
književnosti in življenja.

Bilo je to »francosko cvetje«
celo za Francijo. V čegavem imenu
so dekadantski bolestniki opevali
mrak in jesen, opevanje in smrt.
vprašujemo danes, ko je francoski
narod pokazal, da ne sprejema samo
borbe z najstrašnejšo vojsko sveta,
nego da zna tudi junaško premagati
vojsko vseh vojsk? Na Marni in od-
tlej vse do danes so sinovi Francije
dokazali, da so zlogolki deka-
denti, komedijantje, a nji-
hove ideje, laž in bolezen.

A naši futuristi? Začeli so pre-
sajati »Cvete zla«
na naša tla, zana-
šati med nas budizem, hrepenenje
po nirvani, — med nas, ki smo na-
rod, ki komaj ve, kaj je to življenje
in ki ga je šele jedva okusil. Iz svoje
lirike so pometali vse zdrave in ak-
tivne sile naše nacije... mimamo

njih pa so vvedli noblesni dolčas,
trpkost nevtrastnikov, ki so prenas-
čeni bogastva Luksusa, tradicional-
no kulture, skratka vsega onega,
česar mi — nimamo...

Socijalogi pravijo, da kultura
med divjake ne prihaja z licem na-
prej, nego z zadnjim delom telesa;
pravijo, da so Indijanci izmed vseh
pridobitev Evrope najlažje sprejeli
— rum. Naši budisti nas hočejo me-
da ponizati do Indijancev. Namesto
da obdelujejo naše Prometeje, naše
Fauste, naše Robinsone in Atlante,
četudi žive v še tako majhnih di-
menzijah med nami, so začeli rajši z
Velasquezovo infantino in z nirva-
no. Oni mislijo, da bi bilo prav: za-
padi — kultura, a nam — grimasa
kulturne prenasličnosti. Ta prizor
smo gledali navadno v cirkusu: »Fe-
nomen«
je dvigal uteži, a bedasti
Avgust je vzdihal. Odkar je siromak
Vojislav nedolžno izjavil:

»o mnogo čemu mislio sam ja...«

odtlej imamo na našem pesniškem
vrtu vse same mlade starce,
in misel nam »rane stvara, kosti lo-
mi, ko da su od stakla«, in ves naš
narod je postal »rano izgorena rana«.

(Konec pisanja.)

Nemška narodna skupščina v Stuttgartu.

LDU. Stuttgart, 18. marca. (D. kor. urad.) Zgodovinski dan, katerega se je sestala nemška narodna skupščina v Stuttgartu je kazal tudi na zunanje znamenito lice. Na poslopiju, kjer zboruje narodna skupščina, vihra zastava državne republike. Izdale so se stroge odredbe. Predsednik Fehrenbach je otvoril sejo ob četrti na pet. Očrtal je v kratkih besedah prošle dogodke in izjavil, da se pač še nobena revolucija ni tako lahkomiselno izvršila, kakor prekrat, ki so ga povzročili Kapp, Lüttwitz in tovariši. Nato je govoril državni kancelar Bauer o vzrokih in o poteku berlinskega prevrata. Ako se prevratnikom njihove namere niso posrečile, to je zahvaliti edinoletni uspešnosti v ministrstvih.

V svojih nadaljnjih izjavah je državni kancelar izjavil, da bi pač ne prišlo do berlinskega prevrata, ako bi versailleska mirovna pogodba nalagala nemškemu narodu pogoje, ki bi bili izpolnjeni. Nadalje je državni kancelar zagotovil, da bodo vsi voditelji prevratniškega gibanja v Berlinu strogo kaznovani, da bo državna bramba vestno izčiščena. O pogajanjih s Kappom in njegovimi tovariši sploh ni govoril. S tem je bila seja zaključena. Prihodnja seja se bo vršila v Berlinu.

Neodrešena domovina.

Rudarij v Idriji so vendar dobili draginsko doklado. Hud boj je bil za to doklado, kajti Lahi hočejo samo delo in delo, plačilo pa slabo. Doklada znaša pol milijona lir.

V Logatcu postopajo Lahi z goriškimi begunci, ki se vračajo, jako nečloveško. Tam jim pobirajo živila, carino morajo plačati za svoje blago, vožnjo do Gorice itd. Kaj pravijo k temu višje oblasti? Begunci bi se morali vračati brezplačno in povsodi bi jim morali iti na roko!

Razno z Goriškega. V kapušnem samostanu v Gorici in sicer v zapuščenem starem delu je izbruhnil ogenj, ki se je vedno bolj širil. Goriški ognjegašci so prihiteli in pogasili. Kako je nastal ogenj, ni znano. V Follanu v Furlaniji so neznanu požaru cerkev popolnoma izropali. Tudi v Ronkih so oropali cerkev. Banditstvo cvete po zasedenem ozemlju. — Predsednik okrajne sodnice v Krmini Marizza ne pozna slovensčine v svojem uradovanju, dasi je predsedstvo višje deželne sodnice v Trstu odredilo, da ostanje jezikovne razmere na sodnih neizpremenjene. Pod krminsko okrajno sodnijo spadajo tudi čisto slovenske občine, ki zahtevajo slovensko uradovanje. — V goriški bolnici je umrl duhovnik Joahim Jereb, cerkijanski pijak. Mnogo je trpel v Italiji, kamor so ga bili odgnali ob izbruhu italijanske vojne. — Bralno društvo v Ljubnu na Tolminskem je imelo pred kratkim svoj občni zbor, ki je bil jako dobro obiskan. Pristopilo je tudi nekaj novih članov.

Zborovanje goriškega učiteljskega društva, ki se je vršilo v Gorici, je bilo slajno obiskano. Predsednik Križman je s toplimi besedami pozdravil učiteljstvo — samo par nečestitih izjem je, ki se ne udeležujejo učiteljskega pokreta — in spodbujal k popolni oklenitvi okrajnega društva in Zveze slovenskega učiteljstva v Julijski Benečiji. Tudi italijanski učitelji žele stopiti v stik s slovenskim učiteljstvom v varstvo šole in stanovskih pravic. Glede pristopa k Delavski zbornici v Trstu in socialni organizaciji z italijanskim učiteljstvom se je izvolil poseben odsek, ki bo vodil to zadevo. Tainik Rojic je poročal o Zveznem delovanju, povdarjajoč, da učiteljstvo ne odneha po nikaki ceni v svetem boju za narodno šolstvo, dokler ga ne spravi do one višine, katero je doseglo v domovinski državi. Učitelj Reja je poročal o uporabi novih šolskih tiskovin. Predsednik je še po drugih poročilih zaključil zborovanje z vzklikom: Vsi v trdno stanovsko organizacijo!

Kako mislijo Italijani urediti slovenske ljudske šole v Gorici. Znan je sklep goriškega mestnega šolskega sveta in ukaz ministrskega predstavnika Nittija glede otvoritve slovenskih paralel na eni italijanski ljudski šoli v goriškem mestu. Prvi in drugi razred bi bila slovenska, s tretjim razredom pa bi slovenski otrok vstopil v italijansko šolo. Ona dva razreda bi bila torej le pripravnica za tako nazlo potulčenje slovenskega otroka, da bi se s tretjim razredom čutil že Italijana in bi obiskoval italijansko ljudsko šolo. Za take »slovenske« ljudske šole se Slovenci lepo zahvaljujejo. Goriški Slovenci zahtevajo pošteno slovenske ljudske šole v Gorici s slovenskim učiteljskim osebjem in zahtevajo pošteno

prepovedi glede otvoritve zasebnih slovenskih ljudskih šol. Italijanske ravnanje je grd kulturni škandal in večna sramota za italijanski narod, ki pa ne bosta obveljala. Goriški Slovenci ne odnehajo, dokler ne dobe šol, ki bodo v resnici slovenske!

Razno z Goriškega. Goriški grad, ki ga je vojna znatno poškodovala, so začeli te dni popravljati. — Ponesrečil se je na Ajševici 19letni Stanko Komel, sin g. Val. Komela. Pri polaganju hlodov ga je zadela smrt. — Dijaki na realki (Lega studentesca) so priredili ples v prid šolske mladine in sicer v prostori realke. Bilo je to 13. t. m. S plesom vzgajajo Lahi mladino. — Podružnica družbe sv. CM. v Tolminu je imela 15. t. m. svoj občni zbor pri Modrijanu. — Občni zbor Zveze slov. kolonov se je vršil v Steverjanu. Bil je dobro obiskan in zelo živahen. Gre za odpravo kolonstva. — Iz kobarškega Kopa poročajo o tatvinah in napadih. Pri Stupici je napadlo nekoga trgovca iz Breginje 8 oboroženih maskiranih mož, ki so zahtevali od njega denar in blago. Dal jim je, kar je imel. Potem se je smel odpeljati domov. Slovenci, ki imajo opravka v Vidmu, poročajo, kako tam krađejo in napadajo ljudi. — Cesto iz Borjane v Podbelo in cesto iz Breginje v Log še vedno popravljajo. Delo je dobro ali gre počasi izpod rok. — Društva na Goriškem so imela v preteklem mesecu razne prireditve, tako n. pr. na Vogrskem in v Koprivi, od koder poročajo, da so prireditve lepo uspeli in bile dobro obiskane. Take prireditve so velikega in dobrega pomena. — V Gorico se je vrnil znani slovenski zdravnik dr. Aleksij Rojc.

Roparij. Kmet Ivan Velušček iz Anhovega na Goriškem si je s težavo postavil na svojem zemljišču barak in jo opremil s pohištvom in drugimi potrebščinam, kolikor je mogel. Ko je bil pred par dnevi odsoten, so udrili v barako neznanji roparji, vse prevrnili in vzeli, kar jim je ušlo. Ko so odhajali, se je blizal Velušček svoji koči. Napadli so ga, mu vzeli denarnico in ga ranili na glavi in vratu. Veluščka so našli sosedje mrtvega. Taka poročila prihajajo z zasedenega ozemlja dan na dan.

Položaj v Trstu. — Pomikanje premoaga in kuriva. — Stavke. — Socijalistični kongres. — Japonci o Reki. — Trst, 15. marca. Za gospodarski položaj in napredek Trsta je najbolj značilna sedanja akutna, velika kriza v dobavi kuriva. Mestna plinarna je prisiljena zelo omejitvi oziroma ustaviti svoj obrat vsled velikega pomanjkanja premoga. Vlada v Rimu že ni od meseca novembra Trstu nakazala nikakih količin premoga, ker ne more niti zadostiti svojim potrebam velike industrije v Italiji. Čim so gotovi spekulantii zoznali za premogovno krizo v plinarni, že so tekotom 48 ur izginile vse zaloge kuriva, zlasti pa zaloge oglja, katerega rabijo ubožnejši sloji za kuhinjske ognjišča. — Značilna je dalje stavka tehnikov in uradnikov v industrijskih podjetjih. Industrialci odklanjajo njih kolektivne zahteve. Vsi težaki groze s stavko. Delodajalcem so stavili obširne pogoje, zahtevali 23 lir dnevno poleg prispevka v bolniško blagajno, gospodarji so jim voljni povišati 18 do 20 lir po kategorijah. — Vodstvo socialistične stranke je definitivno določilo, da se vrši pokrajinski socialistični kongres za »Julijski Benečijo« v dnevi 11. in 12. aprila t. l. Na kongres so vabljene vse socialistične strokovne, politične, kulturne in gospodarske organizacije. Program razpravam je zelo obširen, na razgovor pridejo vprašanja načelne važnosti, tako vprašanje aneksije k Italiji in avtonomije občin. Na tem kongresu govori tudi dr. H. Tuma o zakonodaji. — Kam vse sega italijanska propaganda, dokazuje obisk japonskega prof. Takeo Tarasakija v Trstu in na Reki. Veliki zaščitnik Italije na Daljnem Vzhodu je obiskal kot član uredništva dveh velikih japonskih listov Reko, da spozna jadranski problem na licu mesta. Japonci tržaskim Italijanom zatrjuje, da reško vprašanje Japonci zelo zanima. Oni ne morejo umeti Wilsonovega nasprotovanja v težnjah čistoitalijanskega mesta in so D'Annunzijev čin pozdravili z živahnimi simpatijami. — Vsled pomanjkanja premoga so v škedenjskih plavilih odpustili nad 150 delavcev.

Velika zaplenitev rž v Trstu. Trst, 15. marca. V skladiščih špecerijske trdnice Francesco Parisi so zaplenili 43.700 kg rž v vrednosti 90.000 lir. Ta zaplenitev, ki je vzbudila v Trstu veliko senzacijo, je v zvezi z velikim prehranjevalnim škandalom, katerega je odkrila rimska vlada. Trdnica M. Benediti v Rimu si je znala na goljufiv način pridobiti cele vagone rž iz vojaških skladišč v Livornu. Plagiata je vojaška kavičola.

Trženska električna železnica podaljšana do Sežane. Vrše se dogovori med tržaško in sežansko občino glede podaljšanja električne železnice iz Trsta do Sežane. Po došlih poročilih je smatrati stvar za gotovo in se ima delo izvršiti v kar najhitrejšem času.

Krsta z urlikom na dražbi. V Trstu so te dni postavili na dražbo predmete železniškega skladišča, ki se niso rešili. Med temi predmeti je bilo tudi nekaj krst. Ko so krste še enkrat pregledali, so konstatirali, da je v eni mrljici italijanski vojak Emanuel Cocchini, padel leta 1915, nekje blizu Zagorja pri Gradišču. Krsta potuje po železnice kaka tri leta. Kakor se sodi, je bila krsta naložena za časa italijanskega poraza pri Kobaridu. Vsled zmešnjave se je pozabilo nanjo, tako da je postala z vlakom vred avstrijski plen. Sedaj so se uvedle poizvedbe, kam je pravzaprav krsta namenjena in čim se to dozna, se odpre.

Novaga civilnega guvernerja imajo v Pulji. Ko je nastopil svojo službo, je poslal pozdrav vsemu prebivalstvu in oblastim, pa prosil sodelovanja vseh, ki ljubijo ta kos zemlje, odrešene »per virtutem gentili sanguine latino«. Dobrobit prebivalstvu in sloga duš mu je posebno pri srcu. — Lepo se to sliši, ali ne pomaga nič. Kako izumira puljski okraj, ki ga je odrešila latinska krič, smo že približili.

Ponarejeni žiti na reških kronah. Trst, 16. marca. »Il Piccolo della sera« poroča iz Milana, da so bile aretirane tam tri moške osebe in ena ženska, pri katerih so našli za 1.440.000 a.-o. bankovcev s ponarejenim reškim žigom. V stanovanju enega izmed aretirancev so našli pečat, s katerim so se bankovci »žigosali«. Aretiranci so pokupili denar v zasedenem ozemlju in ga hoteli razpečati s primernim dobičkom na Reki.

O kolonskem vprašanju živahno razpravljajo na Goriškem. Pri deželnem odboru se vršijo posvetovanja glede nove ureditve kolonskega razmerja. Baron Teuffenbach, znan veleposestnik v Brdih, je pri posvetovanju obširno razpravljalo o kolonskih razmerah, označil znani Faiduttijev kolonski zakon za nič vreden in prišel do zaključka, da bi bilo treba kolonat vsaj za slovenski del dežele, načeloma kar kratkoma odpraviti. Pravi, da je kolonstvo naravni sovražnik intenzivnega gospodarstva, da je kolonstvo že doigralo svojo narodno-gospodarsko vlogo in da se ne strinja več z današnjimi družabnimi nazori, temveč da jim očitno nasprotuje. Zveza slovenskih kolonov je imela v Gorici zopet svoje zborovanje. Kolonat naj se odpravi!

Gozdni požar je bil v Logatcu in sicer v Gorenji vasi. Škoda je precejšnja. Lahi pravijo, da je nekdo zažgal iz maščevanja. Zgorilo je pri kolodvoru tudi precej sena, ki je bil last vojaške uprave.

Prehranjevalne razmere v Šibeniku. LDU. Split, 16. marca. (DKU). Prehranjevalne razmere v Šibeniku so naravnost obupne. Ljudstvo plačuje meso po 100 kron za kg, ribe pa po 70 do 80 kron. V tem razmerju so tudi cene drugih življenjskih potrebščin. Vsled skrajnega pomanjkanja dajejo okupatorne oblasti živež samo svojim Italijanom. Prva dva meseca okupacije so dajali precej živeža. To pa je bilo v propagandistične svrhe. Ko pa so videli, da s tem ne uspevajo, so začeli propagando na drug način, namreč tako, da bi se narod z gladom prisilil, da bi se izjavil zadovoljnim z okupacijo.

Razpis sodniških mest v zasedenem ozemlju. V »Osservatore Triestino« od 1. marca t. l. št. 49, razpisuje predsedništvo okrajnih sodišč v Gorici in Pulji pet mest svetnikov pri okrajnem sodišču v Gorici, po enega okrajnega sodnika pri okrajnih sodiščih v Krmini in Trbižu, po enega sodnika pri okrajnih sodiščih v Ajdovščini, Idriji, Tolminu in Vipavi; dveh svetnikov in dveh sodnikov pri okrajnem sodišču v Pulji: enega okrajnega sodnika in sodnega predstojnika pri okrajnem sodišču v Čresu, dveh sodnikov pri okrajnem sodišču v Vodnjani, enega okrajnega sodnika in sodnega predstojnika ter enega sodnika v Motovunu, enega okrajnega sodnika in sodnega predstojnika pri okrajnem sodišču v Poreču, enega okr. sodnika in sodnega predstojnika pri okr. sodišču v Pazinu, enega okr. sodnika in sodnega predstojnika ter enega sodnika pri okr. sodišču na Krku. — Prošnje, opremljene s predpisanimi dokumenti, je treba predložiti pri odnosnih predsedništvih okrajnih sodišč najkasneje dne 25. marca t. l.

Še o predstavi železnice. Italijansko uradno poročilo o novem železniškem prometu v Julijski Benečiji govori, da sameravito zgradi-

ti pred vsem predelso železnico: Trbiž - Predel - Bovec - Srpenica - Čedad - Sv. Ivan pri Manzanu - Krmin - Gradišče - Tržič - Trst - Reka. Proga bi bila dvotirna z vsemi znaki velike prometne žile in bi vzdrževala zvezo med Trstom in Trbižem. Podaljšanje te proge do Reke bi privleklo reško trgovino z Nemško Avstrijo na trbiško progo. Ista bi pritegnila nase tudi bavarsko in južnonemško trgovanje sploh. Drugi železniški načrt zadeva progo: Sv. Lucija - Srpenica preko Kobarida. Ta bi vezala progo Gorica - Jesenice z novo črto Trst - Čedad - Trbiž in bi

zadoščevala starim težnjam Gorice po zvezi s Trbižem. Med Trstom in Trbižem bi se zgradila nova proga, ki bi preko Karnije napravila zvezo med Trstom in Brennerjem. Take in jednake železniške načrte ima Italija. Posebne važnosti v njih je Predel. Iz načrtov je razvidno, kako se hoče Italija na sploh izogniti Jugoslaviji v vsem svojem železniškem prometu. To je abotna misel, kateri se morajo razsodni ljudje le smejati. Italijani bodo najbrže še radi vozili po jugoslovenskih progah, samo ako bodo imeli kaj.

Manifestacija ob ustanovitvi Jugoslovanske Matice.

Ob 10. dopoldne se vrši veliko manifestacijsko zborovanje na prostoru pred hotelom »Slon«. Govore zastopniki strank in organizacij.

Sprevod po mestu.

Po shodu se razvrsti obhod po mestu in sicer po Aleksandrovi, Bleiweisovi, Rimski, Emonski in Colzovi cesti čez Sv. Jakoba most na Sv. Jakoba trg po Starem trgu, Mestnem trgu, Stritarjevi ulici, Marilinem trgu, Prešernovi ulici pred pošto, kjer je razhod.

Razpored organizacij v sprevodu.

I. del spreveda.

I. Jezdni odsek Sokola, (zbirališče Bleiweisova cesta).

II. Zastave ljudskih in srednjih šol.

III. Mladina ljudskih in srednjih šol: 1. I. deška ljudska šola v Šiški, 2. deklška šola v Šiški, 3. V. mestna deška, 4. IV. mestna deška, 5. III. mestna deška, 6. II. mestna deška, 6. I. mestna deška, 8. I. mestna deklška, 9. III. mestna deklška, 10. II. deška meščanska, 11. II. deklška meščanska, 12. I. deška meščanska, 13. I. deklška meščanska, 14. I. državna gimnazija, 15. realna gimnazija, 16. realka, 17. učiteljske, 18. licej, 19. državna obrtna šola, 20. trgovska šola. (Zbirališče šol je pred šolskimi postopili.)

IV. Godba Dvavske divizije.

V. Zastave vseh organizacij, ki se udeležijo spreveda.

VI. Predsedstvo shoda.

VII. Sokolska društva. (Zbirališče Narodni dom.)

VIII. Žensko delovno društvo. (Zbirališče I. drž. gimn.)

IX. Klub prim. učil. begunciev. (Zbirališče Učiteljska tiskarna.)

X. Ljudstvo iz zasedenega ozemlja. (Zbirališče pred magistratom.)

XI. Društvo Dobrovoljcev. (Zbirališče Mikuš, Kolodvorska ulica.)

XII. Kulturne organ., Obrambna društva, Izobraževalna društva itd.

1. Univerza. (Zbirališče Deželni dvorec.) 2. Pravnik. (Zbirališče Jusšična palača.) 3. Slovenska Matica. (Zbirališče društveni prostor.) 4. Leonova družba. (Zbirališče Union dvorišče.) 5. Konservatorij Glasbene Matice. (Zbirališče Glasbena Matica.) 6. Čiril-Methodova družba. (Zbirališče Narodni dom.) 7. Straža. (Zbirališče Union dvorišče.) 8. Udruga igralcev. (Zbirališče Opera.) 9. Krščansko socijalna zveza. (Zbirališče Union dvorišče.) 10. Splošno žensko društvo. (Zbirališče magistrat.) 11. Česka Obec. (Zbirališče Narodni dom.) 12. Ruski Kružok.

1. Organizacije se zbrajo najkasneje ob pol 10. dopoldne na določenih zbirališčih.

2. Vsaka organizacija ima v sprevodu svoj napis. V to svrhu pošlje enega izmed članov na magistrat po napis, kjer ga dobi ob 9. dopoldne.

3. Iz zbirališč prikorakajo organizacije v vrstah še pred 10. uro na manifestacijski prostor pred »Slonom«.

4. Po navodilih rediteljev se razvrste organizacije pred Slonom tako, kot bodo korakale v sprevodu. Le ljudsko in srednjošolsko mladino se takoj uvrsti v sprevod po Aleksandrovi cesti. Godbi in zastave organizacij se zbera pod balkonom hotela »Slon«.

5. Organizacije naj poskrbe, da bo imelo članstvo kolikor mogoče veliko malih zastavic.

6. Vsaka organizacija mora skrbeti za red v svojih vrstah.

Reditelji.

Določeni reditelji se zbera točno ob 9. dopoldne na dvorišču hotela »Slon«, kjer dobe potrebna navodila in znake.

Manifestacijski odbor.

Iz naše kraljevine.

— Za beogradske vseučilišče. L. D. U. Beograd, 14. marca. Včeraj je prešla uprava beogradskega vseučilišča brzojavko, da je Carnegiejev fond odredil 4½ milijonov dinarjev za knjižnico beogradskega vseučilišča. Od te vsote se bo porabil del za zgradbo velike biblioteke, ostanek pa za nabavo knjig in opreme.

— Za poučevanje naroda in javno higijeno. Na predlog ministra za narodno zdravje je minister za promet s rešenjem z dne 17. februarja t. l. št. 4673 odobril, da dobivajo vse osebe, ki potujejo v svrhu higijenskega poučevanja naroda ali ljudskih predavanj iz zdravstvene stroke tako na železnice kakor na parobrodih brezplačne vozne listke. Take listke bo izdajalo ministrstvo za promet na zahtevo ministrstva za narodno zdravje, a pri vsaki zahtevi je treba točno označiti ime predavatelja in cilj potovanja.

— Z beogradskega vseučilišča. Na beogradskega vseučilišča se je vpisalo za poletni semester 4250 slušateljev, od teh 1200 na filozofsko, 1950 na pravno in 1100 na tehnično fakulteto.

— Pomožni fond za siromašne dijake. LDU. Beograd, 10. marca. Ta so se vršile volitve v odbor pomožnega fonda za siromašne dija-

ke. V fondu je vpisanih 1645 dijakov. Pri volitvah je bilo oddanih 722 glasov. Komunisti so dobili 321 glasov ter vsled tega 6 mest v upravnem odboru in 2 mesti v nadzorništvo, radikalci 236 glasov (5 mest v upravnem odboru in 2 v nadzorništvo), demokrati 111 glasov (2 mesti v upravnem odboru in 1 v nadzorništvo), republikanci 55 glasov (1 mesto v upravnem odboru). Volitve se ni udeležilo mnogo dijakov, ki niso politično opredeljeni in ne pripadajo nobenemu klubu, vsled česar niso glasovali, ker smatrajo, da bi volitve ne smele biti političnega značaja, zlasti za to ne, ker bi fond za siromašne dijake ne smel biti politično poravnan.

Udeležite se manifestacijskega zborovanja in spreveda »Jugoslovanske Matice« v narodnih nožah!

Naše krasne narodne noše za morejo dati prireditvi s svojo lepoto in pestrostjo pravi slavnostni in čisto narodni značaj, ki tako silno vpliva na udeležence in občinstvo ter pokaže tujcem smisel našega naroda, za lepoto. Zato čimveč narodnih noš.

Pripravišalni odbor »Jugoslovanske Matice«.

Kake se bo izvedla nadalj- na organizacija Jugoslo- vanske Matice.

V smislu pravih bo imelo društvo svoj sedež v Beogradu, v glavnih pokrajinskih mestih bodo delovali pokrajinski odbori, izvoljeni od zastopnikov pokrajinskih podružnic. Podružnice se osnujejo povsod, kjer pripravi svoj pristop v društvo najmanj 20 članov. Zato pozivljamo vse organizacije brez ozira na stranke po celi Sloveniji, kakor tudi posameznike, da začno nemudoma z nabiranjem članov in pripravi za ustanovo podružnic, ki smejo biti moške ali ženske, omladinške ali mešane, nedopustna je le organizacija po strankah ali veroizpovedi. Kjerkoli je ustanovitev podružnice mogoča in se ista namerava, naj se to sporoči Pripravljalnemu odboru, da pošlje pravočasno pravila, nabiralne pole in eventualna pojasnila.

Vsi dopisi, zadevajoči »Jugoslovansko Matico«, naj se pošljejo na naslov: Pripravljalni odbor »Jugoslovanske Matice«, Ljubljana, Pražakova ulica št. 3/1.

Pripravljalni odbor J. M.

Dneune vesti.

V Ljubljani, 20. marca 1920.

— Poziv obč. svetnikom. V nedeljo, dne 21. marca 1920 se vrši v veliki dvorani hotela Union o priliki ustanovitve »Jugoslovanske Matice« manifestacijsko zborovanje, na katerem bodo izjavile svoje izjave. Po zborovanju v Unionu se vrši sprevod po mestu. Udeležijo se ga vse kulturne, strokovne in politične organizacije iz Ljubljane in okolice. P. n. občinske svetovalce vabim, da se udeležijo tega manifestacijskega zborovanja, kakor tudi sprevoda po možnosti polnoštevilno. — Župan dr. Ivan Tavčar.

— Iz rudarske službe. Minister za gozdarstvo in rudarstvo v Beogradu je imenoval jurista in rudarskega inženjerja Igo Pehanija rudarskim komisarijem. Imenovanemu se je poverilo vodstvo okrožnega rudarskega urada v Ljubljani.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v nedeljo ob 3. popoldne v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti.

— Služba okrožnega zdravnika je razpisana v Krizevcih. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem Listu.

— Urad proti navijalcem cen in verižnikom. Deželna vlada za Slovenijo poziva vso javnost, da podpira v njegovem poslovanju urad zoper navijalce cen, verižnike in tiho-
tapce, ki je ustanovljen v ta namen, da brezobzirno zatira nemoralne pojave v našem gospodarstvu. Vsako navijanje cen, veriženje in tihotapstvo naj se s podatki in takoj naznani temu uradu, ki ima jako težavno delo in obsežno poslovanje v prid celega ljudstva. Omenjeni urad je izrekel v času od 2. januarja 1920 do danes v Ljubljani že 65 pravomočnih razsodb, zaplenil mnogo goveje živine, konj, prašičev, več usnja, čevljev, manufakture, vina itd. Globe ki jih oddaja v prid ubožnim slojem v Sloveniji znašajo do sedaj 203.610 kron. Iz skupička za zaplenjeno blago se bo dosegla še večja svota, ki je gre nad polovico v isti namen. Več oseb se je izročilo radi prestopkov, zločinov goljužije, zlorabe uradne oblasti itd. sodišču. Urad je zaplenil večje množine demobilizacijskega blaga, zlasti električne žice. Po kavarnah in gostilnah se vrše večkrat pogoni in pregledujejo se prenočišča ter hoteli. Zasačeni verižniki, ki niso pristojni v Ljubljano, se izganjajo. Ljudstvo, ki je ves čas zelo aktivno sodelovalo, pri poizvedbah naj prijavlja tudi nadalje vsak slučaj s podatki imeovanemu uradu. Le tedaj, če se bodo brezobzirno odkrivali dragoletniki verižniki in tihotapci, bo mogoče iztebiti te nezdrave prikazni. Uradu zoper verižnike bo vlada njegov delokrog še razširila in ustanovila ekspozituro ob meji. V korist vseh slojev bo, če se bo javnost vladnemu pozivu v najizdatnejši meri odzvala.

— Vpeljava novega voznega reda na državnih železnikih. Dne 20. marca 1920 stopi na vseh progah v območju inšpektorata državnih železnih Ljubljana nov voznik red v veljavo. — Spremembe voznega reda so razvidne iz stenskega voznega reda, ki je obavljen na postajah.

— Bivše avstro - ogrske poštne vrednotnice. V zmislu točke 4, § 19. poštnege reda z dne 22. septembra 1916 in naredbe kr. ministrstva za pošto in brzojavo od 17. februarja t. l., št. 4539, izgube poštne vrednotnice avstrijske in ogrske izdane s 15. aprilom t. l. svojo veljavo. Take poštne vrednotnice zamenja lahko vsakdo pri domačem poštne uradu do 15. aprila t. l. brez kakakega odbitka za poštne vrednotnice sedanje veljave in iste skupne vrednosti.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo (v Ljubljani, Mariboru in Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 7. do 13. marca t. l. dela 253 možkih in 88 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 186 možkih in 85 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 183. Promet od 1. januarja do 13. marca t. l. izkazuje 5330 strank in sicer 2262 delodajalcev in 3068 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1510. Dela iščejo: dvinarji in dvinarice (199), pisar, moči (141), peki, mlinarji, mesarji (125), trg. sotrudniki in sotrudnice (108), rudarji, služkinje, slavniki in slavnikiarice, ključavničarji, kovači, sluge, ekonomski oskrbniki itd. V delo se sprejmejo: kuharice, služkinje, blapci, dekle, gozdni delavci, mizarji, vajenci, pletarji, šivilje za volaško obleko itd. — Slov. Rdečemu križu je darovala rodbina Terbuhoč v spomin pok. Mire Rogina svoto 100 K.

Vesti iz Amerike. Pod vlak je skočil v Chicagu 25letni oženjeni Ivan Asič, doma iz Brezovice pri Sv. Križu na Dolenjskem. Pokleknil je na tračnico, se prekriljal in se vrgel pod lokomotivo, ki ga je do smrti poškodovala. Revez je bil zadnje čase zmešan. — Iz Republic, Pa. poročajo, da sta stavila dva prijatelja Jakob Škrli in Fran Matko vsak po 20 dolarjev, ki jih dobi oni, kateri vrže na tla drugega. Pričela sta se ruvati ali to početje se je končalo žalostno, kajti med ruvanjem je bil Škrli zaboden v srce, da je na mestu obležal mrtve. — Eden izmed prvih naseljenecv v Ameriki 75letni J. Novak je umrl v Newburgu, kjer je bival 32 let. Doma je iz Malega Korenja. — Ponesrečil se je v tovarni za elektriko v Clevelandu Ivan Maček, star 31 let. — Utrgala se je žica pri dvigalu in pri tem je dobil smrtno poškodbo na glavi. Doma je bil iz Selščaka pri Cerkljici. Ta tovarna je zahtevala že mnogo slovenskih žrtev. — Iz Chicago poročajo, da je umrl tam Bernard Novak. Pogreb se ni vršil iz tamonjske slovenske cerkve, ker župnik tega ni dovolil, češ da je bil pokojni član društva Narodne Jednote, katere glasilo piše proti cerkvi in torej on ne trpi članov tega društva z društvenimi znaki pri cerkvenem obredu. — Španska bolezen je zahtevala med Slovenci vsepovsodi obilo žrtev. — Lansko leto je bilo v Zedinjenih državah ubitih 80.000 ljudi, ponesrečilo se jih je 250.000. Zal. da je med njimi mnogo naših naseljenecv.

— Ameriška darila. Iz Trsta je dospelo vseh 27 vagonov, napolnjenih z ameriški darili. Razdeljevanje se je počelo zadnji ponedeljek in se bo nadaljevalo nepretrgoma, dokler ne dobi vsak naslovničenec svoje- ga zaboja. Ljubljana in okolica pride najprej na vrsto. Vsak dan se izloži po dva vagona in kakor hitro pridejo zaboji v skladišče, se obvesti ljudi, da pridejo ponje, kar se vrši vsak dan sproti. To velja namreč samo za Ljubljano in bližnje okolice. Torej naj vsakdo potrdi doma, da dobi obvestilo od gg. zastopnikov, in potem šele naj pride po zaboj. Takoj ko se izloži vse vagonne, se začne razpošiljati zaboji tudi v druge kraje po Sloveniji. Vsem prejemnikom zabojev, ki stanujejo v bolj oddaljenih krajih, se bo dostavilo zaboje do najbližje železniške postaje brezplačno, ter bo dobil vsakdo obvestilo, kam in kdaj naj pride po zaboj. Ljudje so prosi, da naj nikar ne hodijo po potrebnem v Ljubljano, dokler ne dobe obvestila. Vsa ta dobrodelna pošiljatev je bila oproščena carine. Gg. zastopniki razumejo ljudstvo in vedo, da vsakdo težko čaka, da dobi zaboj. Toda vseh naenkrat je nemogoče oddati. Nikar ne sodite po krivem, da spremljevalci zabojev nalahč zadržujejo razdelitev, ker sami tudi že težko čakajo, da pridejo zopet in čimprej v »blaženo« deželo dolarjev.

— Deček, ki išče v Ljubljani svojo maminko. Jugoslovanski novinarji so na povratku v Cmundu na kolo-dvoru našli plakajočega dečka iz Moravske Ostrave. Vprašali so ga, zakaj se joče, in deček je povedal, da čaka že dva dni v Cmundu na vlak, ki bi ga popeljal v Ljubljano, kjer ima bolno »maminko«. Pošlje ga k maminki »statiček«, ker sam ne more k njej, ker mu je stroj v tovarni odtrgal roko. Ubožček bi zastoj čakal na vsak, ker je v Avstriji železniški promet ustavljen, za to so ga novinarji vzeli sabo in ga srečno — dasi ni imel nobenih potnih dokumentov — pripeljali v Ljubljano. Med postajo so nabrali za dečka 504 jugoslov. krone, 266 češko-slovaških in 170 avstrijskih kron. Njegova mati, ki je baje v službi pri gospe Ivi Bekarjevi, — deček pravi, da se piše Jos. Ma-char — se naj zgleda v uredništvu »Slov. Naroda«, kjer dobi za dečka nabrani denar.

— Tragikna smrt otroka. Gospa Alina Rotjar, stanovalka na Gosposvetski cesti, je s svojo petletno hčerko Gretko včeraj opoldne sedela ob robu Malega grabna nasproti Hrenčkovu šupi ob cesti »Dveh cesarjev«. Trgala je tudi cvetlice. Ker je mati pustila otrokov površnik daleč na vrhu brega, je hla ponj, boječ se, da ji ga kdo ne ukrade. Otroek je med tem časom zapazil ob brežnem robu cvetlice, sklonil se je, hoteč jo utrgati, toda spodrsnilo mu je ter je padel v vodo. Hčerka je obupno vzkliknila po mamici: mati je prestrašena hitela detetu na pomoč. Ker je tam zelo globoko mehko blato, se je naenkrat do vratu vdrla vanj. Obupno je počela klicati na pomoč. Klic je čula učenka obrtne šole Frančiška Bučar, hitela je takoj v hišo na Stranski poti klicati ljudi na pomoč, da rešijo utoplenko. Takoj so nesrečni materi prihiteli na pomoč Josip in Anton Zahukovec, stanujoča na Poti na Rakovo Jelšo, in Jakob Vokal z Opekarske ceste št. 54. Zagledali so v vodi do vratu mater Albino. Potegnili so jo ven. Mati, nesrečna in obupana, je omedlela in so jo prenesli na Opekarsko cesto v hišo št. 47, kjer so ji nudili prvo pomoč. Josip Križman, Stranska pot 19, pa je takoj, nedaleč od matere, zapazil na vodi plavati hčerko Gretko. Potegnili jo je z vsemi napori iz vode. Zdravnik dr. Derž je mogel konstatirati le smrt utoplenke.

— Smrtna kosa. Umrl je 18. t. m. v deželni bolnici g. Ivan Fink, pisarniški ravnatelj pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Pogreb se vrši danes ob pol 4. uri iz deželne bolnice k Sv. Križu. — Na Jesenicah je dne 19. t. m. umrl g. Ferdo Arnejc, posestnik in lesni trgovec. Pokojnik je bil ustanovnik in dolgoletni odbornik ondotnega Sokola in požrtvovalen član vseh jejniških narodnih društev. Zapuščena žena in hčerka. Bil je na Orenjskem splošno znan in spoštovan. — V Novi vasi pri Blokah je umrl g. Franc Lenarčič, posestnik in trgovec. Pogreb je bil v nedeljo. — V Črnučah na Koroskem je umrl g. Ferdinand Voh, ondotni poštar. Prepeljali so ga v njegov rojstni kraj St. Ilj pri Velenju. — Uradniku južne železnice v Mariboru g. Mirku Pircu je umrl njegov sinček Mirko N. v m. p.

Kultura.

Gledališki slavnostni predstavi. Jutri, v nedeljo se vršita v naših narodnih gledališčih v proslavo ustanovitve Jugoslovanske Matice dve slavnostni predstavi: v operi »Prodana nevesta«, v drami Tudičeva »Golgota« (premilera), obe izven abonementa.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera: V soboto, dne 20. marca: »Ksenija — Pagliacci«. Abonma A. — V nedeljo, dne 21. marca: »Prodana nevesta«, slavnostna predstava. Izven abonma. — Drama: V soboto, dne 20. marca: »Vrge«. Abonma E. — V nedeljo, dne 21. marca popoldne: »Beneški trgovec«. Izven abonma; zvečer: »Golgota«, slavnostna predstava, izven abonma.

Gospodarske vesti.

— Na glavni skupščini »Cementa« d. d. za Portland Cement in Splitu bilo je zaključeno povišanje dioničke glavnice od 1.500.000 na 3.000.000 kruna. Ovo jedino naše poduzeće, u kojemu je uložen kapital čisto naš domaći novac, te kole imado tvornicu cementa na krajinsko položaju blizu Omiša, nakaniio je znatno povečati produkciju, što bilježimo za zadovoljstvom i nadamo se da će naši ljudi rado uložiti svoj novac u ovo poduzeće, koje lijepo napreduje, i da će tako zapriječiti usuljanje stranog kapitala. Čuje se, da će supskripcija biti otvorena početkom ožujka a da je garantovana po posebnem sim-dikatu. 1921-3

Društvene vesti in prireditve.

— Rojaki in rojakinje iz zasedenega in neodrešenega ozemlja! Ker se jutri, v nedeljo slavijo v celem našem kraljevstvu dan velikega zgodovinskega pomena za našo ožjo domovino ter se tega slavlja udeležijo vse stranke, vsi sloji, pozivljamo vas vse, ki ste iz zasedenega ozemlja, da se zanesljivo udeležite sprevoda, ki bo ena najpompozantnejših manifestacij kar jih je bilo do sedaj. Dolžnost je naša, da se vdeležimo vse in vsi. Zbirališče ob pol 9. uri pred magistratom. — Mar. dr. Debelakova, Maša Gromova.

— Poziv! Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani pozivlja vse p. t. odbore C. M. podružnic v Ljubljani in okolici, da se po svojih zastopnikih udeležijo ustanovnega zborovanja in manifestacijskega obhoda »Jugoslovanske matice«, ki se vrši dne 21. t. m. ob 10. uri popoldne v Unionu. Zbirališče ob pol 10. uri v družbini pisarni v »Narod. domu«.

Društvo manifestacijskega zborovanja vabi svoje člane in simpatizante, da se pri-
stojno udeležijo zborovanja in manifestacije.

sluga shoda. Zbirališče na dvorišču Gosposvetske ulice točno ob 9. — »Družba«, društvo žena in vdov javnih nastavljenecv in nastavljenk vabi svoje člane, da se množično udeležijo manifestacijskega obhoda »Jugoslovanske Matice«.

Vsi poštini in krajevni službenici in vpoštojenci in Primorskega in iz sosednjega ozemlja so vabljani na sestanek, kateri se vrši v nedeljo, 21. t. m. ob 13. uri v gostilni go. Lovina, p. dom. »Cernetus«, Gradišče 14, da se pogovorimo glede ustanovitve kluba »Primorcev«. Vstop je dovoljen tudi družinam. Naj nihče ne izostane in s tem pokaže kolektivnost Primorca.

— Poštini uslužbencem! Zveza poštinih organizacij pozivlja vse tovarise in tovarisce, da se polnoštevilno udeležijo v nedeljo 21. t. m. manifestacijskega shoda in obhoda Jugoslovanske Matice. Od kompetentne strani se nam je naznanilo, da se bode po možnosti dalo priliko udeležitve tudi onim tovarisem in tovarisicam, kateri bi bili isti dan zaposleni. Zbirališče ob 9. uri na dvorišču glavne pošte, od koder odkorakamo korporativno na Vodnikov trg, kjer se predružimo društvu drž. nameščencev.

Zbirališče Zveze jugoslov. železničarjev dne 21. marca ob pol 10. pred Bavarskim dvorom. Društvo odkoraka z godbo na čelu na manifestacijski prostor. Vsi zvezarji polnoštevilno na shod! — Predsedstvo Z. J. Z.

Dame se opozarjajo, da goji žensko telovadno društvo v Ljubljani tudi damsko telovadbo, katere se vrši vsako sredo od 4. do 5. popoldne v telovadnici I. drž. gimnazije. Vpisovanje se vrši istotam. k

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. I. komorni večer godalnega kvarteta Zilka se vrši dne 6. aprila t. l. v veliki dvorani Narodnega doma. k

Zadruga krojačev itd. ima svoj redni občni zbor jutri v nedeljo, dne 21. t. m. točno ob pol 10. dopoldne v verandi hotel Lloyd, Sv. Petra cesta. Prosi se mnogobrojne udeležbe. Načelstvo. k

Tura na Zaplato in Srednji vrh. Člani osrednjega SPD se odpeljejo z gorenjskim vlakom v sredo, dne 24. marca ob 7. zvečer do Kranja. Prenočimo v Predvoru. Kdor se pridruži, naj se priključi do 23. marca, da se zamore preskrbeti zadostno število prenočišč. — Poleg stalne goriske družbe vabimo tudi vse Podgorce in Zagorce do Podmarja. — Planinski pozdrav! k

A. D. J. T. pozivlja vse slušatelje tehniške fakultete, da se udeležijo manifestacijskega povoda ustanovitve »Jugoslovanske Matice«, v nedeljo 21. t. m. Zbirališče ob pol 10. dopoldne pred univerzo (deželni dvorec). k

Pevsko društvo »Slavec«. Vsi pevci in vse pevke se udeležijo manifestacije v nedeljo 21. t. m. ob ustanovitvi Jugoslovanske Matice. Zbirališče ob pol 10. pred Narodnim domom.

Splošno slov. žensko društvo vabi vse članice, da se gotovo in v polnem številu udeležijo sprevoda v nedeljo jutraj. Zbiramo se ob pol 10. pred magistratom. — Odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

VPRAŠANJE GLEDE PREOSNOVE KABINETA.

Beograd, 20. marca. V četrtek zvečer je imel parlamentarni blok Protić - Korošec - Laginja posveto- vanje glede Smolakovskega predloga, danajse nevtalizirapredsedstvo in ministrstvo za notranje zadeve. Za predsednika je bil predlagan, kakor je znano, dr. Trumbić. Politično je bilo včeraj dopoldne znano, da bo vladna skupina predlog odklonila in Protić se je izjavil napram zastopnikom demokratske zajednice, da je vlada pripravljena pogajati se na podlagi nove osnove. Pod »novo osnovo« je mišljeno, da ne kaže za predsedstveno mesto in za mesto ministra za notranje zadeve določiti nevtalnih oseb. Demokratska zajednica je imela včeraj dopoldne sejo, na kateri je sklenila izreči obžalovanje nad vladnim korakom. Če je vlada odklonila Trumbićevo kandidaturo, in da se pogaja z vladnim blokom na podlagi »nove osnove«. Formula za nadaljnja pogajanja je tale:

Vladni blok dobi pred- sednika, demokratsko - so- cialistični blok dobi mi- nistra za notranje pošte. Obe osebi morata biti tak- šni, da sta za obe stranki sprejemljivi. V krogu demo- kratske zajednice se smatra, da je Smolaka napravil vsekakor veliko pogroško, da ni dal svojemu načrtu zadostne realne podlage in da je bil njegov korak glede osebe dr. Trum- bića neprimravljen. V vrstah nekate- rih demokratskih poslancev se preso- ja ta novi korak za neprimravljen ter se ima odreka zadostna iskrenost. Skupina Protić - Korošec - Laginja pa sprejema nase veliko odgovor- nost z odklonitvijo te tako odlične in absolutno nevtalne osebnosti. Iz- volitev Trumbića za predsednika vlade bi mu dala pri zastopanju v naših zunanje političnih interesov po- treben naglas in lažje stališče napram Nizozemski ter bi v zunanji svoti po-
stala bolj avtoritativna.

da v jadranskem vprašanju zastopajo samo Primorci (Slovenci in Hrvati) nepopustljivo stališče, dočim bi se s Srbijanci v tem vprašanju dalo lažje dogovarjati. V Trumbićevi osebi bi bila izražena v zunanji politiki mani- festacija za absolutno edinstveno pojmovanje vsega kraljevstva glede tega vprašanja in za neopredelno škodo v tem pogledu prevzema od- govornost skupina Korošec-Protić- Laginja. Dr. Trumbić ni bil kandidat demokratske zajednice, ampak kan- didat kluba nevtalnih poslancev pod vodstvom Smolake.

VREDNOST SREBRNEGA DENARJA V AVSTRIJI.

Dunaj, 19. marca. Avstro - ogrska banka je dobila pooblastilo, da izpla- čuje za 1 krono v srebru 23 kron; za 2 kroni v srebru 46 kron; za petkron- ski srebrnik 119 kron; za goldinarški srebrnik 61 kron in za dvogoldinarški srebrnik 122 kron. (To velja seveda samo za Avstrijo!)

WILSON NAMERAVA SKLENITI SEPARATNI MIR?

London, 19. marca. »Daily Chro- nicle« poroča iz New Yorka, da name- rava predsednik Wilson prirediti di- rektna pogajanja z Nemčijo za sepa- ratni mir. Tudi z Avstrijo in z Madžar- sko bo Amerika baje sklenila separa- to mirovno pogodbo.

BOLGARIJA IN TRAKIJSKO VPRAŠANJE.

Sofija, 19. marca. V Narodnem so- branju je podal ministrski predsednik Stambulski deklaracijo, v kateri je iz- javil, da Bolgarija ne more dovoliti v to, da bi se Trakija prisodila Grški. V svoji deklaraciji naglašajo, da bi bila takšna odločitev kršenje mirovne po- godbe, ki bi je moral bolgarski narod smatrati kot provokacijo s strani za- veznikov. V slučaju, da bi zavezniki v resnici Trakijo izročili Grški, bi bol- garska vlada ne mogla odgovarjati za posledice, ki bi nastale vsled tega na- silstva, ker je čisto gotovo, da bi se bolgarski narod z orožjem v roki uri- takšni ureditvi trakijskega vprašanja. — O trakijskem vprašanju piše tudi »Preporoc«, glasilo demokratske stran- ke, ter naglašajo: »Ne moremo trpeti, da bi Grška razegnala svojo oblast do črte Enos - Midia ali celo do utrjene linije pri Čataldži, kjer na tisoče naš- nih bratov izra balkanske voine so- nevzdržani sen. Ako se Trakija izroči Grški, bo to nasilstvo, ki ga bolgarski narod ne bo mimo trpel.«

FRANCOSKE ČETE ZAPUŠČAJO ALBANIJO.

Milan, 18. marca. »Corriere della sera« javlja, da so francoske čete za- pustile Skader in izročile to mesto Al- bancem. Tudi Korico izraznjujejo Francozi in jo izroče albanskim obla- stem.

Sokolstvo.

Poziv ljubljanskim sokolskim dru- štvom in društvom v okolici. V nedeljo, dne 21. t. m. sklicuje »Jugo- slovanska Matica« ustanov- no zborovanje okrožja Ljubljana. Ob tej priliki se vrši velika manifestacija vseh organizacij. Pozivljamo vas, da se to manifestacije udeležite v kar največjem številu v krogli. Sokolska društva se zbirajo ob pol 10. dopoldne pred Narodnim domom, odkod odkorakajo na zborovalni prostor. Občni zbor Slovenske Slovenske Sokolske Zveze se vrši v isti temi v Narodnem domu. Zdravol! Starištvu Sokolskega Saveza SHS.

Slovenska Sokolska Zveza. Občni zbor Slovenske Sokolske Zveze se vrši nepre- ključno v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 10. dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani. Dolžnost vseh društev in šup je, da od- pošljejo svoje delegate na zborovanje, ki bode sklepalo o zelo važnih zadevah. Zdravol! Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

Nproizacija.

Splošno gospodarska zadruga za Slovenijo v Ljubljani. V ponedeljek, 22. marca se začne deliti svojim članom sle- deče: moka, med, rozine, civebe, slive in suhe domače meso. Moko dobi vsaka oseb- ba 4 kg. Stranke, katere imajo izkaznice za cenejšo prehrano, dobe 3 kg moka na osebo po znižani ceni in 1 kg po normalni ceni. Pospodo za med jo prinesiti s seboj. Deliventi red je sledeči: V ponedeljek, dne 22. marca št. 1-150; v torek, dne 23. mar- ca št. 151-300; v sredo, dne 24. marca št. 301-450; v petek, dne 26. marca št. 451-603 v soboto, dne 27. marca št. 701-802 in 900-950; v ponedeljek, dne 29. mar- ca št. 901-1100; v torek, dne 30. marca št. 1101-1250; v sredo, dne 31. marca št. 1251 do konca. Ostali samudniški samo se v četrtek, dne 1. aprila. Prosi se, da se stran- ke črte natanko predpisanege reda.

Telesko meso. Vnovčevalnici za- živajo in maat v Ljubljani bo prodajala v nedeljo, dne 21. marca ter v ponedeljek, dne 22. marca na prosti stojnici telesko meso. Kilogram sprednjega mesa velja 18 kron ter kilogram zadnjega mesa 19 K. Vsi stranki se bo izročilo največ 2 kg mesa.

Glavni urednik:
Rado Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Rado Vodač.

Večja množina štedilnikov
je naprodaj. Poizve se: Jeranova ul.
Številka 11. 10424

Lepo hrvaško brinje se zopet dobi
po 5.50 K kg pri trvdki Mihael Oma-
nen Višnja gor. 2069

Dva kovaška pomočnika sprejme ta-
koj proti dobri plači. Weiss Mirko, kovaški
mojster v Ljubljani. 2084

Široko 9 letno zdravo deklico, boljše
rodine oddam dobri, plemediti
rodini za svojo. — Ponudbe: Drago
Bižal, Ljubljana, Rimska cesta 3/L.

Dve sobi v sredini mesta, brez ku-
hinje, hinje, pripravi za pisarno,
se zamenjate za dve sobi s kuhinjo, če
tudi bolj oddaljeno. Naslov pove uprav.
Slov. Naroda. 2091

Proda se hiša v Spodnji Šiški, Planin-
ska cesta št. 197. Po-
izve se v Ljubljani, Poljanska cesta 11.
v gostini. 2090

Kupi se polnojarmentik (Vollgatter).
Ponudbe z na-
tancnim popisom in ceno na „Impex“
Kreker trg 10, Ljubljana. 2023

Kupim večje količine na vagon: jelo-
ve deske, material (gradja), late,
kolje za vinograde, apno, ogelje in pla-
čam najvišje cene. Ponudbe pod Vla-
dimir Ivkov, Štepan, (Vojvodina).
1995

Stanovanje iste mirna stranka brez
otrok in sicer z eno
ali dvema sobama in kuhinjo. Kdor
jo preskrbi, dobi 50 kg krompirja in en
par finih ševro čevljev. Naslov pove
upravnštvo Slov. Naroda. 1949

Na prodaj bo prišlo, za sedaj se pa
odda v najem **večje** po-
sestvo. Vse v najboljšem stanju ob
okrajni cesti v Gornjeradgorskem okra-
ju; primerno tudi za trgovino. Naslov
pove upravnštvo Slov. Naroda. 2074

Trgovski soizrednik starejša moč; iz-
redni trg. poslovanja iste primerne službe,
kot skladščnik ali potnik v večjem me-
stu kraljevine. Cenj. ponudbe pod „So-
iden/2089“ na uprav. Slov. Nar. 2089

Za večjo kolodvorsko restavracijo
se iščejo za takoj, podkharica (Extra-
madel) nočna kavarniška kuharica, ku-
hinjski mesar, štedilniška delka (Herd-
madel). Poizve se v posredovalnici
„Novetay“, Dunajska cesta 14. Istotam
je na razpolago mnogo služb za ku-
harice, sobarice in dekleta za vsa hišna
dela. 2068

Javljamo žalostno vest, da nam je preminul dne
19. t. m. po dolgi mučni bolezni naš ustanovni član
in zaslužni odbornik

brat Ferdo Arnejc

posesnik in lesni trgovec na Jesenicah.

Pogreb nepozabnega nam brata se vrši dne 22. t. m.
ob 10. uri dopoldne.

Ohranimo ga v častnem spominu.

JESENICE, 19. marca 1920.

Odbor telov. društva „Sokol“
na Jesenicah.

Kupim hišo na deželi, najraje na Go-
3-4 sobami in vrtom. Ponudbe z na-
vedbo cene pod „Gotovina 2009“ na
uprav. Slov. Naroda. 2009

4 prave japonske vaze in pisalna
garnitura se
proda v trgovini Alojzij Pauschlin,
Wellnau ulica. 2017

Proda se enonadstropna hiša v ljub-
ljanskem predmestju. Poizve
se pri uprav. Slov. Naroda. 2066

Les, rezan in tesan,

kupim na vagon. Ponudbe s ceno po
ro³ na Anončni zavod Drago Beseljak
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 2061

Iščem gostilno v najem ali na račun
tu ali v Ma-
riboru. Ponudbe pod „Gostilna 1974“
na uprav. Slov. Naroda. 2039

Komate vsake vrste, kupaške opreme,
solidno in trpežno delo, priporoča Jakob
Kralj, sedlar, Železnik, Gorenjsko. 2041

Službo kot šteparica išče gospodična
h kakemu čev-
ljarskemu mojstru, če mogoče takoj.
Naslov pove upr. Slov. Naroda. 2067

Cebule večjo množino

imam na prodaj. Kdor jo potrebuje, naj
se zgleda pri Jakobu Klemenciču v
Mezgovcih pri Ormožu. 2042

V trgovino želi vstopiti kot učesnik
15 letna deklica, ki je iz-
vršila izbirazredno ljudsko šolo z do-
brim uspehom in ima veselje do trgo-
vine. Ivana Ravčič, Stari trg pri
Lodni številka 68. 2013

Kuhinjo in sobo iščem v najem,
eventualno proti dobri hrani za eno
osobo. Ponudbe pod „Kuhinja 2001“ na
upravnštvo Slov. Naroda. 2001

Proda se motorno kolo znamka, Štyria
4 HP. Vrt. št. 18. I. nadst..

Krojarskega pomočnika dobro izurje-
nega sprej-
mem proti dobri plači. Vstop takoj!
Giran Igita, Vrtnika 38. 2060

Želodna tinktura lekarnja Piccolija
v Ljubljani, Du-
najska cesta, krepča želodec, pospešuje
prebavo ter odprje telesa. — Naročila
proti povzetju. 10661

Koligovodje in trgovskega uradnika
sprejme takoj proti dobri plači „Samo-
pomoč“, v Ljubljani. 2093

Breja krava v zadnjem mesecu, težka,
pincavske pasme se pro-
da ali zamenja. Naslov pove upravni.
Slov. Nar. 2104

Krovce z učnim spričevalom, kater-
ga zna samostojno delati, se tai
koj sprejme. Rudolf Blum & sin, krovski
in kleparski obrt, Maribor. 2080

Išče se učenka za papirno trgovino.
Kje, pove upravnštvo Slov. Naroda.
2019

Jeklena blagajna (Wertheim) št. 1 se
proda. Naslov pove
Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana,
Cankarjevo nabr. 5. 2025

Godbeni avtomat, skoro nov, se proda.
Križevniška ul. št. 4.
2023

Kakao v večji množini se odda
Ponudbe na upravni-
štvo Slov. Naroda pod „Kakao 1988“
1989

Kontoristinja, večja slovenščina in
nemščina ter stenogra-
fije se sprejme t. kol. A. Šušnik, Ljub-
ljana, Zaloška cesta 21. 1997

Kupim parno ali bencinsko lokomobl-
no, motorno kolo, polnojarment-
nik (Vollgatter), večjo mlatnico za po-
gon motorne ali parne sile. Ponudbe z
natančnim popisom in ceno na Andrej
Marinc, Gomiljske pri Celju. 1964

Brošura

„Pod novim orlom“

e izšla v ponatisu. — Dobi se v „Na-
rodni knjižarni“ v Ljubljani, Pre-
šernova ulica 7. — Cena s poštnino
9-60 K. Naročila se rešujejo le proti
pošiljavi zneska v naprej ali pa po
povzetju.

Brez posebnega naznanila.

Bogu Vsega močnemu je dopadlo poklicati med nebelike
kričalce našega srčno ljubljenega edinka

MIRKA

v sredo dne 17. marca 1920 ob 18. uri v nežni dobi pet let.
Pogreb nepozabnega ljubljence se bo vršil v petek, dne 19.
marca t. l. ob pol 14. uri iz hiše žalosti Prešernova ulica št. 18,
na mestno pokopališče v Pobrežju.

V MARIBORU, 17. marca 1920.

Žalostni starši: Mirko Pirc uradnik juž. žel., Milica Pirc.

Konzorcij „Prosvetni dom“ na Jesen-
icah naznanja žalostno vest, da je umrl njega prvi
predsednik, gospod

Ferdinand Arnejc

posesnik in lesni trgovec

po dolgi, mučni bolezni v Ljubljani dne 19. t. m. —
Pogreb se vrši na Jesenicah dne 22. marca ob 10. uri
dopoldne.

Bodi mu časten spomin!

JFSENICE, dne 19. marca 1920.

Odbor.

Nesli pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega naznanila.

Anica Arnelc roj. Baloh naznanja v svojem in v
imenu svoje hčerke Jekice vsem sorodnikom, prijateljem
in znanecm pretresujočo vest, da je njen srčnoljubljeni,
nepozabni soprog oziroma oče, gospod

Ferdinand Arnejc

lesni trgovec, posesnik in član družbe „Sava“

včeraj dne 18. t. m. po dolgi mučni bolezni previden
s tolažili sv. vere, v Leonišču v Ljubljani mirno v
Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se prepelje v soboto
dne 20. t. m. na Jesenice, kjer se bo vršil pogreb v
ponedeljek dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše
žalosti Jesenice, št. 27 na tamkajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v farni
cerkvi na Jesenicah.

Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana-Jesenice, dne 19. marca 1920.

Raznašalce in raznašalke

sprejme takoj uprava „Slovenskega Naroda“.

Sprejemem koncipijenta.

Odvetnik dr. V. Kukovec, Celje.

Prodajalka

z večletno prakso, z dobrimi re-
ferencami in zmogla popolnoma
samostojno voditi oddelek kon-
feksije, se z dobrimi pogoji sprej-
me pri trvdki

R. Stermeckl, Celje.

Trgovci, tovarnarji in drugi podjetniki

ki hočejo imeti sestavljene pravilne bilance in urejeno dvostavno
knjigovodstvo tako, da morejo iz svojih knjig razvideti najhitreje
stanje in vspeh podjetja, naj naznanijo svoj naslov na upravo
Slovenskega Naroda pod „Urejeno gospodarstvo 2092“

DAMSKI KONCERT

svira vsaki večer v restavraciji „Zlatarog“ v Gos-
poski ulici št. 3. T o t i j o se pristna vina, vsaki dan
sveže pivo, izborna domača kuhinja. Za obilen
obisk se najtopleje priporočata

Ivan in Nežika Kočvar.

Dražbeni oklic.

Dne 30. marca t. l. ob 9. uri dopoldne se bo vršila vsled sklepa okrajne
sodnice v Ljubljani z dne 6. marca 1920 opr. št. A I 1231

19/6

javna dražba

pohištva, obleke in perila v Ljubljani, Rožna ulica št. 13.
Kot vzklona cena posameznim predmetom se določa njih cenilna vrednost.
Najvišnji ponudek je treba plačati takoj v roke podpisane sodnega
komisarja in združene predmete mora združitelj takoj odstraniti.

Dr. Karl Schmidinger l. r. notar kot sodni komisar.

Oglikova kislina

in kisik v cilindrih, galun, boraks, vodno steklo, svin-
čeni sijajnik, svinčeni sladkor, salmijak sal alcali, modra
galica, žveplena kislina, grafit, mavec, mramorna moka,
prašek za pranje.

Grenka sol, vinski kamen, karbolna kislina, salicilna
kislina, oksalna kislina, natrijski benzoat, natrijeva
žoltokrva sol, pariško modrilo, glicerol, želatina, lim,
gumi tragant, metovo olje (ol. menthae pip.)

Na skladišču pri trvdki

Ing. MILAN ROJAN

tehniška poslovalnica za kemijsko industrijo
Zagreb, Gajeva ulica 37. Telefon 11—03.

„SAVA“ lesna trgovska in industrijalna družba v
Ljubljani naznanja žalostno vest, da je nje član in za-
služni odbornik, gospod

Ferdinand Arnejc

lesni trgovec na Jesenicah

včeraj preminul.

Pogreb se vrši v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri
dopoldne na Jesenicah.

Bodi mu časten spomin!

V Ljubljani, dne 20. marca 1920.

2112

Odbor.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znanecm, da je naš nadvse ljubljani oče, stari oče,
brat, stric in tast, gospod

Franc Lenarčič

posesnik in trgovec

danes po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v 79
letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo dne 21. t. m. na domače
pokopališče.

Sv. maše se bodo brale v župni cerkvi na Blokah.

Naj v miru počiva!

Novava, 19. marca 1920.

Žalostni ostali.

V najglobokejši žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem
in znanecm, da je nad vse ljubljani soprog, gospod

Ferdinand Voh,

poštar v Čuštanju

dne 14. sučka po dolgi mučni bolezni, prejemši sv. zakramente
za umirajočega, v 31. letu, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se je vršil v torek, 16. sučka t. l. v rojstnem kraju
v St. Lj. pri Velenju.

Bodi mu ohranjen blag spomin!
V St. Lj. pri Velenju, 17. sučka 1920.

Žalostni ostali Voh.

Potrebnjen psa varja druznega.

Kdo pove upr. Slov. Nar. 2102

Vino letnik 1917, 1918, 1919

nudi tvrdka Missia, Poličane. 2073

Kravo, dobro mlekarico „po teletu“ in več mlekariskih vrčev proda M. Repreč, Bohinjska Bela. 2077

KLAVIR

je rabljen ali star, kupim. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 2104

Pozor!

Če hoče kdo na Štajerskem kupiti kako hišo ali posestvo, naj se obrne na pisarno nepremičnin: Zagorški, Maribor, Färbergasse 3. 2075

Poprava priimka.

Javljam, da se moj rodbinski priimek glasi pravilno Koprivo, ne pa Koprivec. Črka „e“ mi je bila svojočasno od vojaške oblasti vsiljena. Anton Koprivo, davčni oficijal v pok. 2087

Izjava.

Za naročila in prodaje, katere nisem podpisal ali posestvo, Marije Kenda ali upravitelja Fran Jelovška, ne prevzamem nikake odgovornosti. Ivan Kenda, posestnik, Bled. 2085

Ženitna ponudba!

Gospodičina ki ima na prometnem kraju dobro upeljano trgovino s stanovanjem in pritliklami, dobra gospodinja neomadeževane preteklosti, se želi v svrhu ženitve seznaniti najraje z trgovsko nabornim gospodom iz boljše rodine ne pod 40 let starim; zahteva se primerno premoženje. Reflektira se samo na obširne dopise s sliko, katere se na zahtevo vrne, ki naj se pošlje do 30. marca pod „žajnost zajamčena“ na upr. Slov. Naroda. 2096

Glasbenec, gimn. abt. išče primerne službe, najraje v dalmatinskem Primorju. Govori Slovensko in nemško perfektno, hrvaško dobro in laščino za službo dovoljno. V slednjem jeziku se hoče še izpopolniti. Pod avst. je bil dalje časa rač. podčastnik, nato pa vodja pisarne pri nekem večjem oddelku. Nastop službe na željo event. takoj. Ponudbe pod „Dobra mot.“ 2076 na upr. Slov. Naroda.

Za fotografsko podjetje

obstoječe že 20 let v komitatnem mestu v Hrvaški, se išče dober fotograf kot kompanion. Kapitala ne potrebuje. Ponudbe se prosijo nemško pod šifro „Veščak“ na anonimno ekspedicijo, Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 2099

Pisalni stroj,

Neckaršulm

motorno kolo in gramofon s ploščami

se proda. Naslov pove upr. Slov. Nar.

Proda se v Ljubljani moderno urejena

VILA.

Ponudbe na upr. „Slovenskega Naroda“ pod „Moderna vila“. 2071

Stanovanje zastoni

v zdravniško priporočenem mestu na Gorenjskem, obstoječe iz 5, kopalne sobe, vseh pritliklin in električne razsvetljave, dam za več let dotičnemu, ki mi odstopi svoje stanovanje v Ljubljani. Ponudbe se prosijo pod „Zdravje“ na Anončni ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 2100

Vabilo

na

izredni občni zbor

kranjske dež. vinar. zadruga

V smislu objave iz dne 29. febr. 1920 se vrši dne 22. t. m. v hotelu Union ob pol 11 uri drugi izredni občni zbor.

V Ljubljani, dne 18. marca 1920.

Načelstvo.

Vabilo

na

24. redni občni zbor

Posojilnice za Leskopolce, Drago in Travo, reg. zad. z nom. zav. ki se vrši

v nedeljo, dne 28. marca 1920.

ob 3. uri pop.

v prostorih posojilnice v Travniku.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919.

4. Volitev nadzorstva.

5. Slučajnosti.

V Travniku, dne 12. marca 1920.

Pripomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob napovedanem času, se vrši čez pol ure drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo veljavno sklepal ne glede na število deležev.

Načelstvo.

Pisalni stroj,

Remington Mod. 7 se proda.

Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 2097

Bogat postranski zaslužek za dame in gospode.

Vprašanja s poštino za odgovor na L. Mandl, Wien V. Stollberggasse 12/20. 2113

Žična mreža

in stebrički za ograje se dobiva v vsaki množini. Zanke in visokost po želji. Ključavničarstvo Anton Kromčar, St. Vid nad Ljubljano. 2079

Gostilna in mesarija

se takoj proda v Mariboru. Poizvedbe: Pisarna dr. Kren, Maribor, Tegetthoffova ulica. 2089

Vinara

Fran Jakovac, Jaska, Hrvaško,

priporoča pristna rdeča in bela vina po ugodni dnevni ceni 511

Trgovačko Dioničarsko Društvo

u Subotici. L. Arpad ulica 153.

Ravnatelj-djelovodja

Mate Jerković.

Temeljna glavica Int. telefon: 893

K 1.000.000. — Telegr.: Lignum

Kupuje i prodaje svakovrstne plodine i robe za svoj račun i v komisiju. Bavi se importom i exportom. Obavlja svakovrstne trgovačke poslove.

Prva zastupstva industrijskih poduzeća.

Kot tehnični svetovalec in nadzornik

se priporoča strokovnjak za velika in mala podjetja železne, jeklene in kovinske stroje. Osnutki za postavitve tovarni i. t. d. F. Beguš, tovarniški ravnatelj, Zrelec, Korotko. 1877

Trgovska zadruga

v. z. z. o. z. v Ljubljani ima svoj

redni občni zbor

dne 28. marca 1920 ob 1/2 10 uri dopoldne v mali dvorani hotela „UNION“

s sledečim dnevnim redom:

1.) Poročilo načelstva,

2.) poročilo o računskem zaključku,

3.) poročilo preglednikov,

4.) razdelitev prebitka,

5.) sprememba pravil,

6.) volitev načelstva in računskih preglednikov,

7.) slučajnosti.

Člani Zadruga se vabijo, da se obnove zboru zanesljivo udeležijo.

Načelstvo.

Avto**pnevm**

(gumi)

Pirelli

Michelin

Goodrich

dobavlja takoj

J. Gorec, Ljubljana.

Načelstvo.

Flaka gamaše

so najcenejše in najboljše. Lastni izdelki, velika zaloga v vseh trgovinah.

ELEKTROMATERIJAL

natisni, žarne lampe, karbidne lampe, žarni žarniki

engros i eksport.

WALTER, kuca za rasvetlo, WEL VI., Gumpendorferstr. 38 I.

Brezjavni naslov: ELEKTROWALTER WIEN.

529

Tomasović i Visković

Zagreb, Palmotičeva 22. Telefon 12-58. Brzjavni: „Tomavis“

Veletrgovina vinom,

preporuča svoje bogato skladište izvrstnih dalmatinskih, ba-

natskih i hrvatskih vina. 1501

Bez konkurencije!**JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA**

TELEF. BR. 6-38 GUSTAV SELIGMANN TELEF. BR. 6-38

Brzjavni: „Jip“ Nikoličeva 3. ZAGREB Nikoličeva ul. 3.

Najcenejša dobava in bogato skladište: raznih vrst papirja kakor: tiskovnega, pisarnega, konceptnega, dokumentnega, konceptnega belagata, papirnatih privoz, papirja za polica (stalože) trgovskih in kanc. ometov, map, knjižni in ostalega v to stroko spadajočega blaga.

Pohištvo

Spalne, jedilne, in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podloščki, modroci, otomane, spalnici in dekorativni divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapčanega pohištva v vsakem slogu od proste do najfinije izvedbe po jako nizkih cenah

pri trdki za pohištvo KAREL PREIS, Maribor, Stolni trg 6.

Svoboden ogled! 1118 Gledati nastoj!

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vlijudno naznanjam, da sem svojo staro-

znano pisarno za potnike

v Ameriko, COSULICH - LINE,

TRST - NEW YORK,

zopet otvoril. Z odličnim spoštovanjem:

Simon Kmetec, Kolodvorska ulica šte. 26, Ljubljana.

Rezani les,

drveno oglice, bukova drva, prava jamske

drogove kupi v veliki množini, takoj uveljavljivo.

Bamjasz - lesna trgovina - Pečuh.

Ponudbe v nemškem jeziku event. telegrafično, z označenjem množine in cene, Hotel Europa, Celje.

Posredovanja se nagrade.

Modni salon GORJANC & Co. Modni salon

Ljubljana, Mestni trg 3.

priporoča cenjenim damam veliko izbiro

najnovejših svilenih klobukov in slammikov

od najfinije do najprostejše oblike.

Sprejemajo se vsi slammiki v prekrjevanje,

ter sploh vsa v to stroko spadajoča

dela, ki se izvrše točno in ceno.

Hočete obdržati svojo lepoto?

Hočete imeti kakor baržun mehko kožo?

Hočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike. Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike.

Hočete imeti lep, zdrav las?

Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike. Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike.

Hočete Vas karja otesa?

Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike. Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike.

Zelite se kaj?

Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike. Uporabljajte Follinovo pravo kremo, ki jo dobite pri vsaki dobavitelji kozmetike.

EUGEN V. FELLER

Hekernar

Stubica Donje, Strazny St. 238.

Hrvatstva.

Inženier dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženier

Ljubljana, Milčarjeva ul. 7.

Specialno stavbo-

no podjetje za be-

tonsko, železobeton-

sko in vodno

— zgradbo. —

Izraha =

vodnih sil.

deske, trame, kostanjev les, gozdove

in oglice iz mehkega in trdega lesa kupi

po najvišji ceni vsako množino družba

Impev v Ljubljani, Krekov trg 10.

1333

Prima bosanske silve

v zabojih po 15 klogr.

Kava

Čaj

Cokolada

Konjak

Kakao

Kavni pridelki

Konjak

Likerji

Sampanjec

Nemilno vino

Mandol

Rozina

Džakar

Parafinirani

nit

Kuharica

na določeno kuhinjo se sprejme tisti v

tovarni lesnih izdelkov v Zg. Gornjanski

nad Ljubljano. 2055

Kupim

mizarstvo orodje, klop, stružne klop

stroje, kakor tudi kompletno mizarstvo

tovarno Ponudbe na upr. Slov. Na-

roda pod „Mizarstvo/2070“. 2041

LES.

Kupim hrastovo, smrekovo in bukovno

ve hlode za žago. Ponudbe s cenami naslov: Ivan Sliha,

tovarna parketov in parna žaga,

Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

1077

Imadem na zalih

više vagona sohog drvenog ugljena,

kojeg mogu postaviti u Sisak. Dalje

upute na adresu: Stjepan Medak,

Pokupsko via Zecučina. 1992

Drva

po najnižji ceni mehka in trda vsako

množino pripelje na dom družaa „Im-

pev“ Mahrova hiša, Krekov trg

št. 10, I nadstropje. 2002

Šče se na prometnem kraju v mestu,

prodajalna

s stanovanjem in kuhinjo, tudi v Srbiji

Plača po dogovoru. Cenj. ponudbe na

uprav. tega lista pod „Srbija 2064“

Gostilno

vzajem v najem ali na račun.

Naslov pove uprav. Sl. Nar. 2057

Knjigovodja,

korespondent francoski, italijanski, slo-

venski, nemški, z eksportno prakso v

inozemstvu, želi premeniti službo; na-

stop moge takoj. Ponudbe pod „Sa-

lam Said/2054“ na uprav. Slov. Naroda.

Naprodaj

valed smrti lastnika: juridične knjige za

I, II. in III. izpit, fotogr. aparat, moš-

ko kolo, obleka, čevlji, mikalo, flauta,

citre in drugi predmeti. Naslov pove

Anončni zavod Drago Beseljak Ljubl-

ana, Cankarjevo nabr. 5. 2037

Les

vsake vrste te-

san, žagan in

okrogli kupi vsa-

ko množino

Malenšek M.

lesotrzec

Maribor.

Prodam ali zamenjam

novo kompletno peč za sušenje hmelja.

Mihail Osterman, Kranj št. 105. Gornjska.

Hlude (krlje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove

in oglice iz mehkega in trdega lesa kupi

po najvišji ceni vsako množino družba

Impev v Ljubljani, Krekov trg 10.

1333

Phylligrafit

barva proti rji, priznana najboljša

olijasta barva za pleskanje želez-

nih predmetov, to je mostov,

ograj, streh in dr. V zalogi po

trdki Brata Ebert, Ljubljana,

Miklošičeva cesta 4, katere

prevzame tudi pleskanje omenj-

nih predmetov. 1899

„NADA“

tvornica dvopeka

Neumann i. dr. Zagreb.

Proizvajal

Kekse, biskvit, dvopek i razno

pecivo za čaj. Zastopnik za

Kranjsko

L. Ježek

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7. 909

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženier

Ljublj

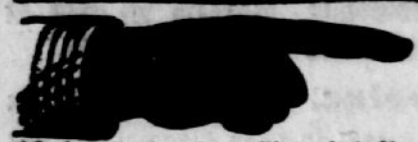
Glavnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog
150.000.000 kron.

Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depozitov z vestno revizijo zračnih efektov; samostojna (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in prodajni vsake vrste; inkaso in oskrba menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovanja kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun i. t. d.

VINO

10 %, belo, banaško, letnik 1918, 8-5/6 %, belo, banaško, letnik 1919. Obe v istem času dobrega in zdravega okusa, brez kisline. 10-5/6 %, črno, dalmatinsko vino, zelo fino, voljnega prijetnega okusa, 8-5/6 % belo štajersko, namizno vino, s prijetno kislinco, 7-5/6 % belo, hrvaško, namizno vino. Vzorci se ne pošiljajo. Za pristnost ponudbenih vin jamči Gospodarska Zveza.

Gospodarska zveza Vinski oddelek v Sp. Siški.

Čisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavenska
tvornica suhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba z o. z.
Ljubljana, (Kollzeij) tel. interurb. 131,
Velika zaloga slivovke, tropinovca, brinjevca, ruma, konjaka in liker-
jev po najnižjih cenah. Pri odjemu celih vagonov izjemne cene!
Sprejmejo se zmožni zastopniki za Slovenijo.

Domaća tvornica rublja d. d.

Zagreb, Jelačićev trg br. 2 I. kat

uvoja trgovcima samo na veliko

Muške rublje

kao razne vrste košulja, gaća, noć-
nih košulja, orukvica (mekanih man-
šeta, i mekanih ogrlica

Robni odio

preporuča svoje bogato skladište
svakovrsne

Manufakturne robe

kao engleskih tkanina, potstava svila,
šifona, kretona, zefira, pamučnih i
končanih tkanina i. t. d.

Naručbe pouzrećem obavljaju se kretom pošte.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v naj-
bližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboformovo mazilo.

Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skabo-
form“. Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano
in okolico

Rihard Sušnik

„pri Zlatem jelenu“ IV. Marijin trg.

„Ponujamo za takojšnjo dobavo“

samo na cele vagone

98/99%, originalne ameriške prvotne **MODRE GALICE**,
128/130% orig. ameriškega in angleškega **JED EGA WATSONA**,
99/100% sicilijanskega **švepla, šveplen, praha švepla** v kosih,
dalje: kolomaz, kolofonije, galuna, boraks 80%, oštvo
kisline, parafin, angl. in amer. trdo milo, kakor tudi
kemične proizvode in surovine vseh vrst samo iz preko-
morske prve roke.

„ORIENT“

kemiška industrija in trgovsko del-
niško društvo.

Centrala: WIEN I., Fleischmarkt 1. 1482
Lastne filijalke: Trst, Genoa, Berlin, Budapest.

Priporoča se
izdelovalnica in preoblikovalnica slamni-
kov in klobukov za dame in gospode

P. Barborič

Ljubljana, Mostni trg št. 6.

Velika izbira modelov naključnih slamečkov,
svilenih in žilnih klobukov.

Popravila točno in po zmernih cenah.

Samostojen knjigovodja

starejša moč, obenem tudi dober korespondent se takoj sprejme
pri večjem trgovskem podjetju. Ponudbe na LJUBLJANA I, poštni
predal 163. 2005

Sveče „Mira“

v omotih od kg,

kavo, modro galico
žigice, žveplo,
koruzo, oves,
moko

in ostale zemeljske proizvode ter plodine prodajajo samo
na veliko po zmernih cenah

Dumić, Gjivić, & Pitarević
Zagreb, Zrinjevac 15,

Podružnica: ZEMUN. Int. Tel. 22-69.

Proti:

sladkorni bolezn, bolezn jeter in ledje,
oteklina teleda in čreves, kroničnemu ka-
tarju teleda in čreves, teledonemu kame-
nu, hemoroidom in bolezn mehurja, putih
in dolezn, je najboljša sredstvo naravna
zdravilna mineralna voda „rogaška slatina“.

Rogaška slatina

največje in najmoderneje zdravilišče v Jugoslaviji, hld ote-
ranja, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje,
kopeli z oglikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne,
solne kopeli in kopeli z vročim zrakom.

Vojaška godba (42 moč med njimi absolvirani konservatoristi).
Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih
svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni
večeri, gledališke predstave, kino, izleti itd. — Sezija od
1. maja do 15. oktobra 1930.

RAVNALETISTVO.

„Dekos“

Medjunarodno Trgovačko D. D.

ZAGREB, Boškovićeve ul. 23,
I. kat., brzojavi: Dekos Zagreb

bavi se kupovanjem i prodajom žita-
rica, brašna i svih vrsti zemaljskih
plodina, te kolonijalnem i industrijal-
nom robom.

Na skladištu imademo: kave, svijeća,
sapuna (Lanza), karoba, čokolade, čaša,
dok se na putu nalazi modra galica,
porcelanska i tekstilna roba.

Išče se dobro izvežban knjigovodja

za čimrejšni nastop. Pismene ali osebne ponudbe na „PROMET“ tehnično
industrijsko podjetje, družba z o. z. v Ljubljani, Selenburgova ul. 4.
I. nadstropje. Predstaviti se je med 5. in 6. uro popoldne. Istotam se spre-
me korespondentinja, popolnoma večja slovenske in nemške steno-
grafije ter strojeopisja in vseh v to stroko spadajočih pisarniških del. 2046

Veletgovina

P. Teslić i drug, Sisak

KUPIJE I PRODAJE: mješovitu robu, vino, žestoka pića i žestu,
žito, surovine, gradj-vni materijal, ugljen, kemičke i tehničke pro-
izvode, manufakturnu robu i stoku. SAMO NA VELIKO! 2038

P. va jugoslovanska tvornica slamnikov in klobukov

Milka Kosova & Kvas

v Mengšu (bivša pivovarna)

priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših slamnikov, zlasti
modernih damskih v vsaki množini. Nadrobna prodaja v Ljub-
ljani, Iliraka ulica 29. I. nadstropje. Istotam se sprejemajo
v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

Tovarna

Barva

vsakovrstno ..
..... blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3. stnice in srajce.

Podružnice

Maribor Novemesto Kočevje
Gospodstva ul. 38. Glavni trg št. 29.

!! Jugoslovansko inženirsko podjetje !!

družba z o. z.

inženirska pisarna in stavbno podjetje

Ljubljana, Sedna ulica št. 2 Maribor, Vitrinobofova ulica št. 34

Brzojavni naslov: JP — Ljubljana JP — Maribor

Projekt, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Belon, železobet. Železna konstrukcija.

Železnice, ceste, predori, mostovi.

Industrijska in gospodarska poslopja.

Komeričalno razpečavanje gradiva, orodja in industrijskih tvari.

Pozor!

Velika razprodaja!

Ugoden nakup!

Radi pomanjkanja prostora v lokalu se razprodaja vsako-
vrstno umetno cvetje, kakor velika množina mirtnih ven-
cev in šopkov, vsakovrstno perje, aražmarji, palme, svil-
nate cvetlice vsake vrste. Krasni nevestni pajčolan,
nevestni šopki. Izdelovalnica umetnih vencev.

Ovčičarna.

Viktor Bajt

Selenburgova ulica št. 6. Ljubljana.

Modni salon Stuchly - Maške

LJUBLJANA,

Židovska ul. 3,

Overski trg 1.

Priporočam veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov in
šepce za dame in deklice.

Popravila točno in
ceno.

Žilni klobuki vedno v
zalogi.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 30.000.000 — kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

☛ Sprejema ☛

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE